# Utbildningsutskottets betänkande 1985/86:16

om anslag till gymnasieskolor, m.m. (prop. 1985/86:100)

UbU
1985/86:16

## Åttonde huvudtiteln

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1985/86:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkterna B 19. Bidrag till driften av gymnasieskolor, B 20. Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom under 18 år m.m., B 21. Särskilda åtgärder i gymnasieskolan och B 22. Bidrag till driften av fristående skolor på gymnasial nivå jämte motioner.

### 1 Bidrag till driften av gymnasieskolor

Regeringen har under punkt B 19 (s. 121–146) föreslagit riksdagen att

1. godkänna den dimensionering av gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87 som förordats i propositionen,

2. bemyndiga regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att alla 19-åringar som så önskar skall kunna erbjudas en gymnasieplats läsåret 1986/87,

3. godkänna vad i propositionen har förordats om ramar för elevplatser i gymnasieskolan för budgetåret 1987/88,

4. bemyndiga regeringen att – i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar – för budgetåret 1987/88 medge att totalramen för elevplatser i gymnasieskolan utökas,

5. godkänna vad i propositionen har förordats om planeringsramar för elevplatser i gymnasieskolan för budgetåret 1988/89,

6. godkänna vad i propositionen har förordats om möjlighet att anordna studier med s.k. långsam studiegång,

7. godkänna vad i propositionen har förordats om försöksverksamhet med B-form utöver vad som anges i läroplanen för att möjliggöra undervisning i vissa "minoritetsämnen",

8. godkänna vad i propositionen har förordats om försöksverksamhet med ökad samordning av den humanistiska och samhällsvetenskapliga linjen,

9. godkänna vad i propositionen har förordats om försök med särskild matematikkurs för speciellt matematiskt begåvade elever,

10. godkänna vad i propositionen har förordats om försöksverksamhet med sammanslagning av den naturvetenskapliga och den tekniska linjen under årskurserna 1 och 2,



1 *Riksdagen 1985/86. 14 saml. Nr 16*

11. godkänna vad i propositionen har förordats om försöksverksamhet med lokala alternativämnen på den naturvetenskapliga linjen,

12. godkänna vad i propositionen har förordats om interkommunal ersättning för elever i den gymnasiala utbildningen för döva och gravt hörselskadade,

13. godkänna vad i propositionen har förordats om beräkningsgrunder för belopp per elev avseende bidrag till studie- och yrkesorientering,

14. godkänna vad i propositionen har förordats om en ytterligare minskning med 3 procentenheter av statsbidraget till driftkostnader för gymnasieskolan,

15. till Bidrag till driften av gymnasieskolor för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 4372511000 kr.

Vidare har regeringen i inledningen till propositionsbilagan under rubriken Åtgärder för att tillförsäkra skolan kompetens i tekniska ämnen och yrkesämnen (s. 67–71) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i propositionen förordats om icke ordinarie lektorstjänster i tekniska ämnen,

2. godkänna vad i propositionen förordats om vidgade möjligheter att anlita utomstående för undervisning i gymnasieskolan.

**Motionerna**

1985/85:Ub206 av Ulla Tillander m.fl. (c, m, fp) vari yrkas att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen angående utbildning av lärlingar på Citadellet i Landskrona.

1985/86:Ub208 Bo Nilsson (s) och Iréne Vestlund (s) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av särskilda medel till lärlingsutbildning och hantverkare vid Stiftelsen Skånehantverk på Citadellet i Landskrona.

1985/86:Ub213 Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

12. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om omfattningen av försöksverksamhet i gymnasieskolan,

13. riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om försök med gemensam start,

14. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om kursrelaterade betyg samt grund- och tilläggskurser,

15. att riksdagen beslutar att direktramen för gymnasieintagningen ökas med 4000 platser utöver regeringens förslag,

16. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om ett högre betygsmedelvärde för den naturvetenskapliga linjen,

17. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna

vad i motionen anförts om utökad försöksverksamhet med kombination av specialintresse och studier vid hemortens gymnasieskola för elever med speciell begåvning,

18. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförs om lärlingsutbildning,

19. att riksdagen beslutar att avslå regeringens yrkande om neddragning av statsbidraget till lärarlönerna med 3%.

1985/86:Ub218 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om antalet årselevplatser inom de sektorsramar av gymnasieskolan som innehåller tre- och fyraåriga linjer.

1985/86:Ub219 av Börje Stensson (fp) och Margareta Andrén (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen sägs om behovet av att nuvarande konsumtionslinje inom gymnasieskolan bibehålls.

1985/86:Ub222 av Lars Sundin (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att återinföra den 15 september som slutrapporteringsdag för gymnasieskolorna.

1985/86:Ub230 av Birgitta Rydle (m) och Ann-Cathrine Haglund (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om försöksverksamhet med språkgymnasier.

1985/86:Ub238 av Börje Stensson m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till försöksverksamhet med ämnet kulturkunskap med religionskunskap som värdämne,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om att religionskunskap blir ett obligatorisk ämne på gymnasiets tvååriga linjer.

1985/86:Ub241 av Bengt-Ola Ryttar m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om försöksutbildning i Kopparbergs län.

1985/86:Ub249 av Marianne Carlström (s) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kost- och konsumtionslinjen skall vara kvar i gymnasieskolan.

1985/86:Ub256 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ytterligare intagningsplatser till gymnasieskolan,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om timreduktioner i gymnasieskolan,

3. att riksdagen med ändring av proposition 1985/86:100 bil. 10, utbildningsdepartementet, B 19. Bidrag till driften av gymnasieskolor, beslutar att fastställa statsbidraget till gymnasial utbildning inom primärkommun och landstingskommun till 98%,

4. att riksdagen med ändring i proposition 1985/86:100 bil. 10, utbildningsdepartementet, B 19. Bidrag till driften av gymnasieskolor beslutar fastställa statsbidraget för landstingskommunal vårdutbildning till 80%,

5. att riksdagen beslutar att under bil 10, utbildningsdepartementet, B 19. Bidrag till driften av gymnasieskolor, anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 243000000 kr. förhöjt belopp.

1985/86:Ub258 av Sylvia Pettersson (s) och Aina Westin (s) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att miljöfrågorna bör ges en framskjuten plats i utbildningen i både grundskolan och gymnasieskolan,

2. att riksdagen hos regeringen begär att en försöksverksamhet anordnas i samarbete med en eller flera gymnasieskolor med en linje med miljöinriktning.

1985/86:Ub259 Barbro Sandberg (fp) Kenth Skårvik (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av att bibehålla konsumtionslinjen.

1985/86:Ub262 av Anders G Högmark (m) och Erik Hovhammar (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om rätt för länsskolnämnd att omfördela resurser från den s.k. "direktramen" till den "lilla ramen".

1985/86:Ub263 av Ingrid Hemmingsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående behovet av hushålls- och kostutbildning.

1985/86:Ub275 Birgitta Hambraeus m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar öka ramarna för gymnasieskolans sektor för vård-, social- och konsumtionsutbildning i enlighet med vad som anförts i motionen.

1985/86:Ub278 av Maja Bäckström (s) och Hans Pettersson i Helsingborg (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om konsumtionslinjens betydelse.

1985/86:Ub286 av Margitta Edgren m.fl. (fp) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till konstitutionsutskottet remitterade motionen 1985/86:K412 – yrkas

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av humaniora inom teknikutbildningen.

1985/86:Ub287 av Börje Hörnlund m.fl. (c) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till näringsutskottet remitterade motionen 1985/86:N300 – yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att skolöverstyrelsen får i uppdrag att utarbeta förslag till en bättre och bredare utbildning av hantverkare.

1985/86:Ub288 av Rune Rydén m.fl. (m, fp, c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i

motionen anförts om dels tillgodoräknande av 3-årig studiegång i modernt språk för högskolestudier, dels rätt till utökad studiekurs i vissa fall,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om 3-årig humanistisk linje,

3. att riksdagen hos regeringen begär att skolöverstyrelsen och länsskolnämnderna får i uppdrag att vidta åtgärder för att möjliggöra ett mera effektivt utnyttjande av den tid som anvisats för undervisning i B- och C-språk i gymnasieskolan,

4. att riksdagen hos regeringen begär att åtgärder vidtas för att komma till rätta med de problem som uppstår genom systemet med timreduktioner för färdighetsämnen som språk,

5. att riksdagen hos regeringen begär att skolöverstyrelsen får i uppdrag att genom kontakter med läromedelsproducenter stimulera en utveckling av läromedlen i språk mot en sådan språkundervisning som angetts i motionen.

1985/86:Ub289 av Rune Rydén m.fl. (m, fp, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den reguljära humanistiska linjens språkliga inriktning skall finnas kvar i försöksverksamheten med samordning av den humanistiska och den samhällsvetenskapliga linjen.

1985/86:Ub290 av Rune Rydén m.fl. (m, fp, c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att åtgärder vidtas för att den allmänbildande naturvetenskapliga linjens ställning i gymnasieskolan skall befästas.

1985/86:Ub305 av Bertil Danielsson (m) och Ewy Möller (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att lärlingsutbildning på försök snarast skall startas i Kalmar län.

1985/86:Ub803 av Karin Söder m.fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen beslutar avslå budgetpropositionen i de delar som innebär en treprocentig besparing på statsbidragen till skolväsendet,

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om gymnasieskolans dimensionering,

4. att riksdagen beslutar hemställa hos regeringen om åtgärder för en avveckling av systemet med timreduktioner i gymnasieskolan.

1985/86:Ub808 av Ulf Adelsohn m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

5. att riksdagen beslutar om en förändrad inriktning av försöksverksamheten med en ny gymnasieskola i enlighet med vad som i motionen anförts.

1985/86:Ub813 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

7. att riksdagen hos regeringen begär förslag till en totaldimensionerad gymnasieskola,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om prioritering av 16- och 17-åringar vid intagning till gymnasieskolan,

9. att riksdagen beslutar att gymnasieskolans stora ram för budgetåret

1986/87 skall utökas med 6000 intagningsplatser utöver regeringens förslag och lilla ramen med 4770 årselevplatser,

10. att riksdagen beslutar att gymnasieskolans stora ram för budgetåret 1987/88 skall utökas med 2000 intagningsplatser utöver regeringens förslag och den lilla ramen med 1000 årselevplatser,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som motionen anförts om gymnasieskolans planeringsramar för budgetåret 1988/89,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om företagsförlagd utbildning,

13. att riksdagen beslutar anvisa 42,5 milj. kr. för att inleda avvecklingen av systemet med timreduktioner i gymnasieskolan,

15. att riksdagen med avslag på regeringens förslag om ett särskilt bidrag på 1,6 milj. kr. till Stockholms kommun beslutar att tillföra anslaget B 23 (Verksamhetsstöd) motsvarande belopp,

16. att riksdagen med avslag på regeringens förslag om en treprocentig besparing på statsbidraget till gymnasieskolan beslutar tillföra anslaget B 19 ytterligare 128 milj. kr.

1985/86:Ub815 av Ing-Marie Hansson m.fl. (s) vari – så vitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av en ingående analys av ungdomarnas situation i Gävleborgs län,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Gävleborgs län prioriteras vid fördelningen av medel inom "lilla ramen" till gymnasieskolan,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen bör pröva möjligheterna att använda arbetsmarknadsmedel för att öka "lilla ramen" för påbyggnadsutbildningar till gymnasieskolan med klar yrkesinriktning inom Gävleborgs län.

1985/86:Ub824 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

4. att riksdagen hos regeringen begär förslag om försöksverksamhet med en näringsfysiologisk variant på den 3-åriga naturvetenskapliga linjen,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om bibehållandet av konsumtionslinjen, konsumentekonomiska specialkurser, hemtekniska kurser och internathushållsskolor.

1985/86:Ub833 av Per Unckel m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen beslutar om en dimensionering av gymnasieskolans direktram för 1986/87 i vad avser fördelningen på sektorer i enlighet med vad som i motionen anförts,

3. att riksdagen beslutar om en dimensionering av gymnasieskolans direktram för 1987/88 i vad avser fördelningen på sektorer i enlighet med vad som i motionen anförts,

4. att riksdagen beslutar om en dimensionering av gymnasieskolans direktram för 1988/89 i vad avser fördelningen på sektorer i enlighet med vad som i motionen anförts;

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående intagningsplatsernas fördelning på tvååriga resp. treåriga linjer,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att inget hinder skall föreligga att arrangera lärlingsutbildning som alternativ till linjeutbildning som i dag erbjuds inom gymnasieskolan,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om statsbidrag till s.k. färdigutbildning,

8. att riksdagen beslutar utöka antalet lärlingsplatser till 10000,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående sektorsindelningen i framtiden,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående vidgade möjligheter för länsskolnämnderna att omfördela platserna mellan de olika utbildningsvägarna,

11. att riksdagen avslår regeringens begäran om rätt att öka totalramen för gymnasieskolan i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om utformningen av föreslagen timplanerevision för en i årskurs 1 och 2 sammanslagen naturvetenskaplig och teknisk (T) linje där alternativa timplaner tillämpas,

13. att riksdagen beslutar att föreslagen timplanerevision för den naturvetenskapliga linjen endast skall få tillämpas vid sammanslagning av den naturvetenskapliga och den fyraåriga tekniska linjen där alternativa timplaner (AT-planer) används,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående försöksverksamheten med ramtimplaner med obligatoriska och valbara timtal,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående timreduktion vid små undervisningsgrupper,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående huvudlärare och institutionsföreståndare i gymnasieskolan.

1985/86:Ub838 av Per Unckel m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

17. att riksdagen beslutar att avskaffa rätten till hemspråksundervisning i gymnasieskolan,

18. att riksdagen beslutar att till B 19. Bidrag till driften av gymnasieskolan för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 4484020000 kr.

1985/86:Ub839 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till arbetsmarknadsutskottet remitterade motionen 1985/86:A497 – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om gymnasieskolans utveckling i Stockholmsregionen.

1985/86:A461 av Hans Petersson i Röstånga m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i

motionen anförts om en breddad gymnasieutbildning i Ystad med en idrottslinje knuten till handboll,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om en idrottslinje knuten till fotboll i gymnasieutbildningen i Helsingborg.

1985/86:A484 av Kersti Johansson (c) och Rune Backlund (c) vari – såvitt nu är fråga – yrkas

6. att riksdagen beslutar ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om lokalisering av 4-årig teknisk linje.

1985/86:N307 av Christer Eirefelt m.fl. (fp) vari – såvitt nu är ifråga – yrkas

26. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sägs om behovet av en utökad lärlingsutbildning.

**Utskottet**

*Vissa lärartjänster i gymnasieskolan*

Föredragande statsrådet föreslår i ett inledande avsnitt av budgetpropositionen (s. 67 ff.) åtgärder för att tillförsäkra skolan kompetens i tekniska ämnen och yrkesämnen. Statsrådet pekar på att de senaste årens tjänstetillsättningar har visat att det är särskilt svårt att rekrytera *lektorer inom det tekniska området*. Det finns skäl att anta, menar statsrådet, att rekryteringen från industrin till lektorstjänster kan underlättas, om man inrättar icke ordinarie lektorstjänster i gymnasieskolan inom berört område. Statsrådet hänvisar till de goda erfarenheterna från 1960-talet, då liknande åtgärder vidtogs i samma syfte varmed det nu aktuella förslaget läggs fram. Regeringen begär att riksdagen godkänner vad i budgetpropositionen har förordats om icke ordinarie lektorstjänster i tekniska ämnen.

I syfte att vidga möjligheterna att anlita kompetens utifrån föreslås vidare i budgetpropositionen att personal vid företag, myndigheter etc. inom ramen för sin anställning skall få anlitas för undervisning i gymnasieskolan i vissa fall och att statsbidrag skall kunna utgå för sådan undervisning. Avtal bör få träffas mellan skolstyrelsen och det aktuella företaget eller motsvarande samt arbetstagaren i de fall dessa möjligheter skall utnyttjas. Regeringen begär att riksdagen godkänner vad i budgetpropositionen har förordats om vidgade möjligheter att *anlita utomstående för undervisning i gymnasieskolan*.

Utskottet, som hänvisar till de skäl som föredragande statsrådet har anfört för de föreslagna åtgärderna, anser att riksdagen bör bifalla de båda redovisade förslagen.

*Gymnasieskolans dimensionering m.m.*

Utskottet tar i detta avsnitt först upp till behandling frågan om gymnasieskolans *dimensionering för budgetåret 1986/87*.

I budgetpropositionen redovisas vissa förhållanden som har varit vägle-

dande för regeringens förslag till dimensionering. Föredragande statsrådet erinrar om att riksdagens beslut om prioritering av 16- och 17- åringar (prop. 1983/84:100, bil. 10, UbU 1983/84:19, rskr. 1983/84:321) tillämpades för första gången vid intagningen till gymnasieskolan inför läsåret 1985/86. Resultaten från intagningen tyder på att praktiskt taget alla 16- och 17-åringar som så önskat har erbjudits en plats i gymnasieskolan. Enligt uppgift från skolöverstyrelsen (SÖ) har mindre än tre procent av antalet sökande 16- och 17-åringar inte kunnat erbjudas en plats på de studievägar de sökt till. Samtidigt har dels av planeringstekniska skäl, dels på grund av bristande överensstämmelse mellan de sökandes önskemål och det erbjudna utbildningsutbudet omkring fem procent av de utlagda platserna inte utnyttjats. Den 15 september 1985 var antalet outnyttjade elevplatser i första terminen av resp. studieväg 6251. Även om man med nuvarande planeringssystem och gruppering i klasser alltid måste räkna med att ett visst antal platser inte kan utnyttjas, borde det emellertid enligt föredragande statsrådet vara möjligt att åstadkomma en högre utnyttjandegrad än den som råder i dag. Med t.ex. ett 97-procentigt utnyttjande av gymnasieskolans direktram hade ytterligare minst 2600 sökande kunnat tas in på gymnasieskolans grundskoleanknutna studievägar (direktramen) innevarande läsår. Även lilla ramens studievägar (utbildningar som kräver viss ålder, praktik eller utbildning utöver grundskolan för tillträde) har många vakanser. I september stod 3666 platser tomma, vilket gör att endast 87% av ramens intagningskapacitet kunnat utnyttjas. Inom påbyggnadsutbildningarna är utnyttjandegraden 82%.

Regeringen har helt nyligen förelagt riksdagen ett förslag om nytt statsbidragssystem för gymnasieskolan (prop. 1985/86:97). Föredragande statsrådet räknar med att senast inför nästa års budgetproposition återkomma till regeringen med förslag om ändringar i planeringssystemet. I avvaktan på de ändrade förutsättningar som beslut i anledning av dessa förslag torde medföra bör ett antal åtgärder vidtas för att öka ianspråktagandet av elevplatserna. Dessa avser ett större utnyttjande av möjligheterna till samordning, omfördelning av platser mellan studievägar och sektorer samt viss överintagning.

Föredragande statsrådet erinrar om dels att riksdagen under föregående riksmöte vid behandlingen av gymnasieskolans dimensionering som sin mening gav regeringen till känna att även alla 18- och 19-åringar som önskar komma in i gymnasieskolan borde beredas plats, dels att regeringen under hösten 1985 har uttalat sin ambition att fullfölja detta mål. Innevarande budgetår har gymnasieskolans direktram haft en intagningskapacitet som med 14,4% överstiger antalet 16-åringar. Denna överkapacitet har – som framgår av det föregående – huvudsakligen tagits i anspråk av 17-åringar i den prioriterade gruppen. Inför intagningen till läsåret 1986/87 räknar statsrådet med att endast ett fåtal 17-åringar kommer att finnas bland de sökande, då ju de flesta av dem som nu är 17 år har tagits in inför innevarande läsår som direktsökande från grundskolan. Därmed finns ett ökat utrymme för att ta emot dels de få 18-åringar som var bland de prioriterade inför innevarande år men inte kunde erbjudas en plats (enligt SÖ:s statistik högst 3200), dels dem som år 1986 är 19 år och inte någon

gång gynnats av prioriteringen. Mot bakgrund av de av riksdagen och regeringen uttalade ambitionerna bör enligt statsrådet 19-åringarna erbjudas plats redan nästa läsår. Något tillförlitligt underlag för att bedöma 19-åringarnas utbildningsbenägenhet finns emellertid inte. Föredragande statsrådet föreslår därför att regeringen hos riksdagen inhämtar ett särskilt bemyndigande för budgetåret 1986/87 att få vidta de åtgärder som är nödvändiga, om det visar sig att alla 19-åringar som så önskar inte har kunnat erbjudas en plats i gymnasieskolan.

Mot bakgrund av de i budgetpropositionen sålunda redovisade förhållandena och utifrån övervägandena om ett effektivare utnyttjande av gymnasieskolans utbud av platser föreslår föredragande statsrådet att den dimensionering av gymnasieskolans direktram om 293232 årselevplatser, motsvarande ca. 124000 intagningsplatser för budgetåret 1986/87 som riksdagen tidigare beslutat om (prop. 1984/85:100 bil. 10, UbU 1984/85:18, rskr. 1984/85:272) skall stå fast. Detta innebär en intagningskapacitet om 113% av antalet 16-åringar, som beräknas vara 109700. Likaså, anser föredragande statsrådet, bör även riksdagens beslut under föregående riksmöte om den lilla ramens omfattning (33230 årselevplatser) för budgetåret 1986/87 stå fast. Statsrådet hänvisar härvid till vad han anfört om bl.a. platsuttnyttjandet inom den lilla ramen, som med en åttondel underskred det beslutade antalet.

I budgetpropositionen erinras om att regeringen redan har riksdagens bemyndigande att för budgetåret 1986/87 besluta om en utökning av totalramen i den mån arbetsmarknadsskäl påkallar en sådan (prop. 1984/85:100 bil. 10, UbU 1984/85:18, rskr. 1984/85:272).

I ett antal motioner ges andra förslag om dimensionering av gymnasieskolan för nästa budgetår.

Enligt motionerna 1985/86:Ub803 (c) yrkande 3 och 1985/86:Ub813 (c) yrkande 7 innebär den av regeringen föreslagna dimensioneringen en sänkning av intagningskapaciteten som rimmar illa med den av regeringen uttalade ambitionen att bereda plats åt alla ungdomar under 20 år. Motionärerna påpekar att direktramens storlek för budgetåret 1986/87 enligt förslaget i budgetpropositionen (124000 intagningsplatser) är oförändrad jämfört med innevarande budgetår, trots att antalet 16-åringar ökar. Motionärerna förordar i stället att gymnasieskolan "totaldimensioneras", vilket medger att alla som söker till gymnasieskolan, såväl de som kommer direkt från grundskolan som äldre sökande, får en plats. I enlighet med principen om en "totaldimensionerad" gymnasieskola föreslås i den senare motionen (yrkande 9) att riksdagen beslutar att gymnasieskolans stora ram (direktramen) för budgetåret 1986/87 skall utökas med 6000 intagningsplatser utöver regeringens förslag och den lilla ramen med 4770 årselevplatser. Därmed bör enligt samma motion den nuvarande ordningen med prioritering av 16- och 17-åringar vid intagning till gymnasieskolan upphöra att gälla (yrkande 8). I motion 1985/86:Ub256 (vpk) yrkande 1 beräknas en ökning av direktramen med 4000 intagningsplatser och av den lilla ramen med 4000 årselevplatser jämfört med förslaget i budgetpropositionen. En sådan ökning är motiverad av att alla ungdomar upp till 20 års ålder skall garanteras en utbildning i gymnasieskolan, menar motionärerna. I enlighet

med SÖ:s förslag i anslagsframställningen föreslås i motion 1985/86:Ub213 (fp) yrkande 15 att direktramen för budgetåret 1986/87 skall omfatta 4000 årselevplatser (ca 1700 intagningsplatser) mer än vad föredragande statsrådet har förordat. Detta är ett realistiskt förslag, anför motionärerna, om man har ambitionen att alla ungdomar under 20 år i första hand skall erbjudas en plats i gymnasieskolan.

Utskottet, som i det följande återkommer till frågan om ett bemyndigande för regeringen om eventuella åtgärder avseende 19-åringarna, tar först ställning till gymnasieskolans totala dimensionering för budgetåret 1986/87.

Utskottet har i det föregående erinrat om vissa i budgetpropositionen redovisade förhållanden rörande platsutnyttjandet i gymnasieskolan. Enligt utskottet bör dessa beaktas vid ett beslut om dimensioneringen för nästa budgetår. Utskottet finner i likhet med föredragande statsrådet att det är angeläget att de av statsmakterna beslutade platserna i största möjliga utsträckning tas i anspråk. Det är därför motiverat att vidta de särskilda åtgärder som anges i budgetpropositionen i syfte att öka platsutnyttjandet; det gäller mer samordning, utnyttjande av möjligheten till omfördelning samt viss överintagning. Utskottet anser det inte ekonomiskt försvarbart att i ett ansträngt statsfinansiellt läge budgetera ett avsevärt större antal platser utan att ytterligare ansträngningar görs för att reducera antalet outnyttjade platser. Vidare vill utskottet erinra om effekten av prioriteringen av 16- och 17-åringarna inför innevarande läsår. Endast ett fåtal 17-åringar beräknas finnas bland de sökande inför nästa läsår, och ett ökat utrymme har därmed skapats för de 18-åringar som förra året – då de var 17 år – inte kunde få någon plats trots att de var bland de prioriterade.

Utskottet anser inte att riksdagen bör frångå sitt tidigare beslut att 16- och 17-åringar skall prioriteras vid intagningen till gymnasieskolan.

Med det anförda tillstyrker utskottet vad i budgetpropositionen har förordats om dimensionering av gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87. Riksdagen bör sålunda avslå motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 3 och 1985/86:Ub813 yrkandena 7 och 8 samt yrkande 9 i denna del.

Utskottet finner inte skäl för riksdagen att ändra sitt beslut under föregående riksmöte om bemyndigande för regeringen att för budgetåret 1986/87 besluta om en utökning av den totala ramen, i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar. Därför avstyrker utskottet motion 1985/86:Ub833 (m) yrkande 11 i motsvarande del.

Av det föregående framgår att regeringen vill ha ett särskilt bemyndigande för budgetåret 1986/87 att vidta de åtgärder som erfordras, om det visar sig att alla 19-åringar som så önskar inte har kunnat erbjudas en gymnasieplats.

Utskottet gör följande konstateranden vad gäller ungdomarnas situation i prioriteringshänseende. Enligt nu gällande bestämmelser (jfr 5 § förordningen om intagning till grundskoleanknutna studievägar i gymnasieskolan, SFS 1984:624, paragrafen ändrad 1984:1018) prioriteras de som är under 18 år eller fyller 18 år det kalenderhalvår då utbildningen startar. De

som fyller 18 år under första halvåret 1986 och de som fyller 19 år under andra halvåret 1986 prioriterades enligt samma bestämmelser inför intagningen till innevarande läsår. De, slutligen, som fyller 19 år under det första halvåret 1986 har aldrig prioriterats.

Utskottet erinrar om det ökade utrymmet för 18- och 19-åringar inför intagningen nu i höst som är följden av prioriteringen av 16- och 17-åringarna förra året. Enligt beräkning torde det röra sig om ett förhållandevis litet antal 18-åringar (högst 3200) som nu kommer i fråga för en plats i gymnasieskolan, vilket redan har framgått av det föregående. Osäkerhet råder däremot om hur många 19-åringar som önskar en plats i gymnasieskolan. Mot bakgrund härav tillstyrker utskottet regeringens begäran om ett bemyndigande att vidta erforderliga åtgärder för att alla 19-åringar som så önskar skall kunna erbjudas en gymnasieplats läsåret 1986/87 och avstyrker därjämte motion 1985/86:Ub813 yrkande 9 i denna del. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att regeringen genom beslut de 6 mars 1986 har givit SÖ i uppdrag att, efter det att de preliminära besluten fattats om intagning till gymnasieskolans grundskolcanknutna studievägar läsåret 1986/87, från länsskolnämnderna inhämta en lägesrapport om antalet sökande 16–19-åringar till dessa studievägar och hur många sökande som inte har kunnat erbjudas en plats. Rapporten skall innehålla bl.a. en särskild redovisning av sökande resp. ej intagna (preliminärt) som under 1986 fyller 19 år och som inte tidigare har påbörjat en minst tvåårig gymnasial utbildning.

Utskottet behandlar i detta sammanhang motion 1985/86:Ub815 (s) i den del den avser vissa *särskilda åtgärder för Gävleborgs län i vad gäller gymnasieskolan*. Motionärerna begär att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna behovet av en ingående analys av ungdomarnas situation i Gävleborgs län (yrkande 1). Vidare bör länet prioriteras vid fördelningen av medel inom lilla ramen (yrkande 2). I motionen hemställs dessutom att regeringen prövar möjligheterna att använda arbetsmarknadsmedel för att öka lilla ramen för påbyggnadsutbildningar inom gymnasieskolan i länet med klar yrkesinriktning (yrkande 4). Motionärerna anför bl.a. att andelen utbildade vid gymnasieskolor är lägre i Gävleborgs län än genomsnittet för det övriga landet.

Utskottet vill med anledning av motionen anföra följande.

Utskottet har i det föregående tillstyrkt regeringens förslag såväl vad gäller gymnasieskolans dimensionering för budgetåret 1986/87 som beträffande eventuella särskilda åtgärder för 19-åringar som söker till gymnasieskolan men inte har kunnat tas emot. Utskottet har därvid pekat på hur viktigt det är att de av riksdagen beslutade platserna tas i anspråk. Härvid har inte minst det sämre platsutnyttjandet inom lilla ramen uppmärksammats. Utskottet vill mot bakgrund av motionen erinra om att det ankommer på kommunerna att bedriva uppföljande studie- och yrkesorientering och vidta andra åtgärder till stöd för ungdomar som inte har fyllt 18 år och som efter avslutad grundskola inte genomgår utbildning eller har fast anställning (jfr 2 § skollagen, 1962:319, i dess nuvarande lydelse, resp. 3 kap. 18 § skollagen, 1985:1100 i dess lydelse fr.o.m. den 1 juli 1986). För kommunernas uppföljningsansvar utgår särskilda statliga bidrag.

Som framgår av det föregående har riksdag och regering uttalat sig för ambitionen att alla ungdomar under 20 år skall beredas plats i gymnasieskolan. Utskottet fann det därvid naturligt att de samhälleliga resurser som för närvarande ställs till förfogande för sysselsättningsskapande åtgärder avseende ungdomar vägs in i finansieringen av en ökad omfattning av gymnasieskolan (UbU 1984/85:18 s. 20, rskr. 1984/85:272). Ett steg i denna riktning är det förslag som i budgetpropositionen läggs fram om en försöksverksamhet innebärande att kommuner får möjlighet att använda statsbidrag för uppföljningsinsatser till att bygga ut sin gymnasieskola. Utskottet tar ställning till detta förslag i punkt 2 i detta betänkande. Av budgetpropositionen (s. 20) framgår slutligen att det inom regeringskansliet förbereds även mer långtgående förslag, som innebär en bättre samordning mellan de båda systemen med kommunalt uppföljningsansvar för ungdomar upp till 18 år och ungdomslag för ungdomar mellan 18 och 20 år. Föredragande statsrådet avser att återkomma till regeringen i dessa frågor.

Utskottet anser inte att riksdagen skall uttala sig om fördelningen till visst län av platser ur den lilla ramen.

I sammanhanget vill utskottet erinra om att regeringen nyligen har förelagt riksdagen proposition 1985/86:125 med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1985/86. I den till propositionen fogade bilagan 10 (industridepartementet) föreslås att ett särskilt materialteknikprogram för Bergslagen skall utarbetas och genomföras. Programmet bör enligt föredragande statsrådet bl.a. innehålla utbildningsinsatser på både högskole- och gymnasienivå och i anslutning till teknikcentra. För gymnasieskolan föreslås medel för utrustning för olika tekniska påbyggnadsutbildningar samt särskilda medel för utveckling och teknikcentra, där gymnasieskolan och motsvarande utbildningar inom den kommunala vuxenutbildningen skall kunna medverka.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1985/86:Ub815 yrkandena 1, 2 och 4.

Utskottet övergår till att behandla fördelning av platserna i gymnasieskolan på sektorsramar, möjligheten till omfördelning mellan ramarna samt dimensioneringen av vissa studievägar.

I budgetpropositionen (s. 129) redovisar föredragande statsrådet förslag till slutliga ramar för budgetåret 1986/87 på grundskoleanknutna studievägar. Härav framgår bl.a. följande. På den tekniska och industriella sektorns (TI-sektor) ram beräknas 5915 årselevplatser för gymnasial lärlingsutbildning, vilket är lika många platser som för innevarande budgetår. För vård-, social- och konsumtionssektorn (VSK-sektor) beräknas en ram på 38352 årselevplatser, vilket är samma antal som beräknades i 1985 års budgetproposition.

I avvaktan på att frågan om eventuella ändringar av det nuvarande planeringssystemet närmare behandlas – senast i samband med 1987 års budgetproposition – föreslår föredragande statsrådet för budgetåret 1986/87 vissa ökade möjligheter för länsskolnämnderna att anpassa organisationen till de sökandes efterfrågan på olika studievägar. En förutsättning för en sådan anpassning är att omfördelning mellan sektorsramarna görs i

ökad utsträckning. Statsrådet avser att föreslå regeringen att medge länsskolnämnderna att på samma sätt som under innevarande läsår utan hinder av sektorsramar förfoga över platser som frigjorts genom sammanslagning av dåligt fyllda klasser. Länsskolnämnderna avses få vidta åtgärderna, så snart som resultatet av den preliminära intagningen till gymnasieskolan för läsåret 1986/87 har blivit känt.

Med hänvisning till att det är nödvändigt att alla direktramens platser utnyttjas till fullo dels för de prioriterade 16– 17-åringarna, dels för att 18- och 19-åringar som så önskar skall kunna erbjudas en plats i gymnasieskolan, bör enligt föredragande statsrådet den nuvarande möjligheten till vissa omfördelningar mellan direktramen och lilla ramen nu begränsas så till vida att omfördelning från direktramen till lilla ramen inte skall kunna göras.

I motion 1985/86:Ub833 (m) erinras om vad i budgetpropositionen anförs om att det nu finns åtskilliga undersökningsresultat som visar att kopplingen mellan gymnasieskolans planeringssektorer och arbetsmarknadens behov är svag. Motionärerna pekar också på att det i en analys av folk- och bostadsräkningen 1980 har visats att de som anställts inom ett yrkesområde ofta har mycket olika utbildningsbakgrund. Vidare erinras i motionen om ett kraftigt sjunkande elevintresse för konsumtionslinjen (Ko-linjen) och social servicelinje (Ss-linjen). Med hänvisning till dessa förhållanden föreslår motionärerna en annan fördelning av platserna mellan sektorerna än den i budgetpropositionen (yrkande 2). Humanistisk och samhällsvetenskaplig sektor (HS-sektorn) bör ha 535 fler intagningsplatser och jordbruks- och skogsbrukssektorn (JST-sektorn) ytterligare 200 intagningsplatser jämfört med förslaget i propositionen. Ökningen på dessa sektorer balanseras av en motsvarande minskning (-735) på VSK-sektorn. Utbildningarna inom den sistnämnda sektorn behandlas i motion 1985/86:Ub275 (c). Med hänvisning bl. a. till att det är ett stort samhällsintresse att så många som möjligt blir kunniga inom områden såsom hushållsekonomi, näringslära, barnavård, hemteknik och hälsovård yrkas att riksdagen beslutar öka ramen för gymnasieskolans VSK-sektor i enlighet med vad som anförts i motionen.

Utskottet har inget att erinra mot den i budgetpropositionen angivna fördelningen av platserna mellan sektorerna. Med anledning av vad som anförs i motion 1985/86:Ub275 vill utskottet erinra om att bl.a. Ko- och Ss- linjerna har fått vidkännas kraftiga minskningar i sökandeintresset (20–30% jämfört med förra året). I övrigt vill utskottet peka på vad föredragande statsrådet har anfört om omfördelning mellan sektorsramarna i ökad utsträckning för att mera kunna anpassa organisationen till de sökandes efterfrågan på olika studievägar. Utskottet vill emellertid också erinra om de begränsningar i att anpassa utbudet av utbildningar som ligger i kommunernas och landstingskommunernas möjligheter att anordna av eleverna önskade utbildningar.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna och föreslår att riksdagen bifaller budgetpropositionen i vad avser sektorsramar för budgetåret 1986/87.

I motionerna 1985/86:Ub218 (fp) och 1985/86:Ub833 (m) anförs synpunkter på *intagningsplatsernas fördelning på minst treåriga linjer* och på tvååriga linjer. I den förra motionen erinras om det tal som anger relationen mellan antalet årselevplatser och antalet intagningsplatser. Om, teoretiskt, antalet intagningsplatser på tvååriga och treåriga studievägar är lika många inom en sektor, skulle jämförelsetalet för sektorn vara 2,5. Ju närmare jämförelsetalet kommer talet 3, i desto större omfattning avser intagningsplatserna minst treåriga studievägar. Motionärerna finner det angeläget att åtgärder vidtas för att elever som avser bedriva mer teoretiskt inriktade högskolestudier i ökad utsträckning får tillgång till utbildningsplatser på treåriga studievägar. Antalet årselevplatser relaterade till antalet intagningsplatser behöver därför ökas inom de sektorsramar som innehåller treåriga studievägar. En ökning bör enligt motionärerna ske snarast möjligt. Under alla omständigheter bör man inom de sektorsramar som innehåller treåriga linjer för en tid ligga kvar på oförändrat hög nivå i fråga om antalet årselevplatser, även om man blir tvungen att minska antalet intagningsplatser på grund av minskande årskullar. Som skäl för sitt förslag anför motionärerna vad som har framkommit genom tillträdesutredningens arbete, nämligen att ju bättre förutbildning de studerande har – mätt i t.ex. antal år i gymnasieskolan eller uppnått medelbetyg – desto bättre klarar de genomsnittligt sett senare högskolestudier (Tillträde till högskolan, SOU 1985:57). Det är väsentligt, menar motionärerna, att den högskoleförberedande utbildning som ges i gymnasieskolan utnyttjas. Enligt den senare motionen, 1985/86:Ub833, är det eleverna själva som genom sina intresseval bättre än någon annan förmår finna den utbildning som ger dem plats i yrkeslivet. Motionärerna framhåller att det framför allt är de tre- och fyraåriga linjerna som leder till kunskaper som gör att elever från dessa linjer bättre än andra kan hävda sig på arbetsmarknaden. Mer teoretiskt inriktade elever skall stimuleras till en gymnasieutbildning som ger nödvändiga kunskaper för universitets- och högskolestudier. I motionen begärs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen har anförts om intagningsplatsernas fördelning på tvååriga resp. treåriga linjer (yrkande 5).

Utskottet vill med anledning av motionerna anföra följande.

Utskottet har under tidigare riksmöten haft anledning att överväga förutsättningarna för planeringen av gymnasieskolan och riktlinjerna för dess dimensionering. Utskottet har därvid framhållit att ungdomarnas intresse av olika utbildningar skall vägas mot vad som är känt om arbetsmarknadens behov och kommunernas möjligheter att anordna utbildningar (senast UbU 1984/85:18). I förevarande sammanhang vill utskottet peka på vad föredragande statsrådet i budgetpropositionen anför om ökade möjligheter för länsskolnämnderna att anpassa organisationen till de sökandes efterfrågan på olika studievägar, vilket kan ske genom omfördelning av platser inom direktramens studievägar.

När det gäller de gymnasiala utbildningarnas roll såsom förberedelse till fortsatta högre studier delar utskottet motionärernas uppfattning att det generellt föreligger ett samband mellan arten och omfattningen av genomgången gymnasieutbildning och förutsättningarna att på ett tillfredsställan-

de sätt fullgöra högskoleutbildning. Utskottet anser emellertid inte att riksdagen med anledning av nu förevarande motioner skall uttala sig i frågan om ytterligare ökad tillgång på treåriga utbildningar i gymnasieskolan. Utskottet utgår från att regeringen i sina förslag framdeles om dimensionering av gymnasieskolan kommer att beakta de förändringar i fråga om behörighetskrav för tillträde till högskolan som kan bli följden av den fortsatta beredningen av tillträdesutredningens betänkande och beslut med anledning därav. Utskottet vill även erinra om de förändringar i nu berört hänseende som kan bli följden av riksdagens beslut om en ny grundskollärarutbildning (UbU 1984/85:31 s. 15 f., rskr. 1984/85:366).

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1985/86:Ub218 och 1985/86:Ub833 yrkande 5.

I motion 1985/86:Ub288 (m, fp, c) yrkande 2 förordas att det vid varje större gymnasieskolenhet som omfattar HS-sektor bör inrättas hel klass av *humanistisk linje*. Motionärerna hänvisar till att det på humanistisk linje erbjuds de största möjligheterna till språkstudier och menar att det skulle vara av stort värde för den språkliga kompetensen i landet om den föreslagna ordningen genomfördes.

Utskottet har tidigare haft anledning att ange att HS-sektorn bör ha en sådan omfattning att det även i fortsättningen – mot bakgrund av det vikande antalet 16-åringar – blir möjligt att anordna hel- eller halvklass av humanistisk linje vid varje gymnasieskolenhet som omfattar HS-sektor (UbU 1983/84:19 s. 24 f., UbU 1984/85:18 s. 14). Utskottet utgår från att antalet sökande vid de större gymnasieskolenheterna till humanistisk linje är så stort att en hel klass kan inrättas. Något uttalande av riksdagen i enlighet med motionsyrkandet anser utskottet inte vara påkallat, varför det avstyrks.

I motion 1985/86:Ub262 (m) avvisas vad i budgetpropositionen har förordats om att *omfördelning av platser från direktramen till lilla ramen* inte skall kunna göras. Motionärerna menar att det under ett pågående läsår borde vara möjligt för länsskolnämnd att få göra en sådan överföring, om platserna annars inte kan utnyttjas.

Utskottet, som erinrar om sitt ställningstagande i det föregående om gymnasieskolans totala dimensionering, delar föredragande statsrådets uppfattning att det är nödvändigt att alla direktramens platser utnyttjas till fullo dels för de prioriterade 16–17-åringarna, dels för att 18- och 19-åringar som så önskar skall kunna erbjudas en plats i gymnasieskolan. Utskottet vill i sammanhanget även peka på att beslutade platser utnyttjats sämre i lilla ramen än i direktramen. Det finns enligt utskottet inget skäl för riksdagen att i enlighet med motionen göra ett uttalande som går emot vad i nu berört hänseende har anförts i budgetpropositionen. Med det anförda avstyrks motionen.

Enligt motion 1985/86:Ub813 (c) bör olika former av inbyggd utbildning, lärlingsutbildning, hantverksutbildning och verkstadsskolor ges ett större utrymme i gymnasieskolans planering. Den utökning av gymnasieskolans

kapacitet som motionärerna har föreslagit bör sålunda i första hand läggas ut som *företagsförlagd yrkesutbildning* (yrkande 12).

Utskottet har i det föregående tagit ställning i frågan om gymnasieskolans dimensionering. Därvid har utskottet bl.a. avstyrkt förslag i förevarande motion att öka antalet platser i gymnasieskolan. Med hänvisning härtill bör även det nu aktuella yrkandet avslås av riksdagen.

I tre motioner krävs ett väsentligt större antal platser för *lärlingsutbildning* än vad föredragande statsrådet har beräknat. Antalet årselevplatser bör enligt motion 1985/86:Ub833 (m) yrkande 8 ökas till 10000 (+4085 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen). I motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 och 1985/86:N307 yrkande 26 i motsvarande delar föreslås att någon gräns för antalet lärlingsplatser inte bör sättas.

Utskottet konstaterar att det i budgetpropositionen angivna antalet årselevplatser för lärlingsutbildning (5915) är ett beräknat antal, vilket ligger till grund för en likaledes beräknad sammanlagd kostnad för verksamheten (68023000 kr., jfr budgetpropositionen s. 142). Det ankommer på regeringen att vidta de åtgärder som bedöms påkallade, om behovet av platser i den gymnasiala lärlingsutbildningen under budgetåret skulle överskrida det beräknade. Utskottet har erfarit att det för innevarande budgetår beräknade antalet platser – vilket är detsamma som nu beräknas för nästa budgetår – inte har tagits i anspråk. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Utskottet behandlar i detta sammanhang ett antal motioner vari man uttrycker farhågor för i huvudsak *den nuvarande konsumentekonomiska utbildningens framtid*. I motionerna 1985/86:Ub219 (fp), 1985/86:Ub249 (s) yrkande 3, 1985/86:Ub259 (fp), 1985/86:Ub263 (m) och 1985/86:Ub824 yrkande 7 framhålls utförligt värdet av de utbildningar som ges på konsumtionslinjens utbildningsområde. Samtliga motionärer förordar att konsumtionslinjen och linjen näraliggande utbildningar bör bibehållas. Med likartad motivering som i de nämnda motionerna förordas i motion 1985/86:Ub278 (s) att konsumtionslinjen måste behållas i åtminstone nuvarande omfattning.

Utskottet vill med anledning av motionerna anföra följande.

Av budgetpropositionen (s. 124) framgår att konsumtionslinjen är en av de linjer som har fått vidkännas kraftiga minskningar i sökandeintresset inför innevarande läsår. I SÖ:s rapport 1986-01-07 Gymnasieskolan hösten 1985 (R 86:2) anges att konsumtionslinjen med näraliggande specialkurser har fått 45% färre sökande, samtidigt som linjen redan tidigare har haft betydligt färre sökande än platser. Inför innevarande läsår var antalet utlagda intagningsplatser inom linjeområdet på direktramen den 31 augusti 1985 8170. Av dessa var 1083 (13,2%) inte tagna i anspråk.

Sedan läsåret 1983/84 pågår en försöksverksamhet med kost- och näringsinriktad gren i både årskurs 1 och 2 av konsumtionslinjen. Verksamheten omfattar 150 intagningsplatser (5 klasser), och erfarenheterna är positiva. Med hänvisning till att det är värdefullt att en profilering av det aktuella slaget prövas för en linje, till vilken sökandeintresset sviktat

kraftigt under de senaste åren, föreslår föredragande statsrådet regeringen i enlighet med förslag av SÖ att en utökning med 150 intagningsplatser får göras fr.o.m. läsåret 1986/87.

Arbetsgruppen för översyn av den gymnasiala yrkesutbildningen (ÖGY) redovisar i sina nyligen avlämnade betänkanden överväganden och förslag rörande bl.a. konsumtionslinjens utbildningsområde (SOU 1986:3 s. 60 ff.). Gruppen anser att konsumtionslinjen i sin nuvarande utformning bör avvecklas och att kost- och konsumentkunskap bör erbjudas i utbildningssystemet så att sådana kunskaper kommer betydligt fler elever till del än för närvarande. Vidare menar arbetsgruppen att kost- och konsumentekonomiska påbyggnadskurser bör utvecklas och att karaktärsämnet textilkunskap på konsumtionslinjens textila gren bör tillvaratas på olika sätt.

Utskottet delar i många stycken motionärernas uppfattning om värdet av konsumtionsutbildningarna. Med hänvisning till den pågående försöksverksamheten och till den förestående beredningen av ÖGY:s förslag anser emellertid utskottet att förevarande motioner inte bör föranleda någon riksdagens särskilda åtgärd, varför de avstyrks.

Utskottet övergår nu till att behandla *gymnasieskolans dimensionering för budgetåret 1987/88*.

Med hänvisning till övervägandena inför förslaget om dimensionering för budgetåret 1986/87 förordar föredragande statsrådet att riksdagens beslut om planeringsramar för budgetåret 1987/88 skall fastställas som slutliga ramar. Detta innebär att direktramen bör omfatta 124000 intagningsplatser (293232 årselevplatser) och lilla ramen 33230 årselevplatser. Regeringen begär riksdagens godkännande av de i budgetpropositionen förordade ramarna. Vidare föreslås att regeringen liksom för tidigare budgetår skall ha möjlighet att, i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar, besluta om en utökning av totalramen.

I motion 1985/86:Ub256 (vpk) yrkande 1 i denna del föreslås att direktramen skall omfatta 4000 intagningsplatser mer än vad regeringen har föreslagit och att lilla ramen likaså bör omfatta ytterligare 4000 årselevplatser. Enligt motion 1985/86:Ub813 (c) yrkande 10 bör riksdagen besluta att gymnasieskolans stora ram skall utökas med 8000 intagningsplatser utöver regeringens förslag och den lilla ramen med 5770 årselevplatser.

Utskottet har i det föregående redogjort för vissa aktuella förutsättningar för gymnasieskolans dimensionering. Med hänvisning till dessa och till att åtgärder avses bli vidtagna i syfte att så fullständigt som möjligt utnyttja den av statsmakterna beslutade och budgeterade kapaciteten tillstyrker utskottet den av regeringen föreslagna slutliga totala dimensioneringen av gymnasieskolan för budgetåret 1987/88. De båda i förevarande sammanhang berörda motionsyrkandena bör sålunda avslås av riksdagen.

Utskottet, som erinrar om vad i det föregående har anförts om ökade möjligheter till omfördelning av elevplatser utan hinder av sektorsramarna, tillstyrker även förslaget i budgetpropositionen i vad gäller sektorsramar. Riksdagen bör sålunda inte bifälla yrkande 3 i motion 1985/86:Ub833 (m) som avser förslag till annan fördelning av platserna mellan sektorerna för budgetåret 1987/88.

Utskottet anser att riksdagen även för budgetåret 1987/88 bör bemyndiga regeringen att av arbetsmarknadsskäl medge att totalramen för elevplatser i gymnasieskolan utökas. Därmed avstyrks motion 1985/86:Ub833 yrkande 11 i denna del.

Enligt gällande planeringssystem ankommer det nu på riksdagen att besluta om *planeringsramar för gymnasieskolan för budgetåret 1988/89*.

Regeringen föreslår att som planeringsram för direktramen det året skall gälla 124000 intagningsplatser (293232 årselevplatser) och för lilla ramen 33230 årselevplatser.

Med hänvisning till vad i resp. motion anförts om skäl för en jämfört med regeringens förslag större intagningskapacitet förordas i motion 1985/86:Ub256 (vpk) yrkande 1 i denna del ytterligare 4000 intagningsplatser på direktramen och ytterligare 4000 årselevplatser på lilla ramen samt i motion 1985/86:Ub813 (c) yrkande 11 att planeringsramen för 1988/89 bör ligga kvar på oförändrat hög nivå. Förslaget i den sistnämnda motionen innebär att direktramen bör omfatta 132000 intagningsplatser och lilla ramen 39000 årselevplatser.

Utskottet har inget att erinra mot de i budgetpropositionen förordade planeringsramarna i vad avser direktramens och den lilla ramens totala omfattning. Utskottet avstyrker således motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del och 1985/86:Ub813 yrkande 11.

Ej heller har utskottet något att erinra mot den i budgetpropositionen förordade fördelningen på sektorsramar av platserna på grundskoleanknutna studievägar (direktramen). Med hänvisning härtill bör riksdagen avslå motion 1985/86:Ub833 (m) yrkande 4 vari förordas en annan fördelning av platserna även för budgetåret 1988/89 än den i budgetpropositionen.

Utskottet behandlar i det följande några motioner, vari frågor tas upp som anknyter till *gymnasieskolans planeringssystem*. I motion 1985/86:Ub833 yrkande 9 anförs att den nu använda *sektorsindelningen* inför kommande dimensioneringsbeslut bör överges till förmån för en indelning byggd på gymnasieskolans linjer och specialkurser. Vidare anses att möjligheterna för länsskolnämnderna att omfördela platser mellan de olika studievägarna bör vidgas ytterligare (yrkande 10).

Som framgår av budgetpropositionen avser föredragande statsrådet att senast inför 1987 års budgetproposition återkomma till regeringen med de förslag om ändringar i planeringssystemet vilka kan föranledas av ÖGY:s nyligen framlagda förslag och av SÖ:s redovisning senare i år av erfarenheterna av det nuvarande systemet. Med hänvisning härtill bör riksdagen avslå motionsyrkandena.

Regeringen meddelade år 1985 bestämmelser om gymnasieskolans timunderlag för undervisning och statsbidrag samt bestämmelser om avstämningen av gymnasieskolans timunderlag per den 15 januari 1986 (SFS 1985:586 resp. SÖ-FS 1985:199). Riksdagen hade dessförinnan godkänt de förändringar i fråga om kopplingen mellan timunderlag och statsbidrag som skulle bli följden av ändring av *tidpunkten för avstämning av antalet elever*

*i gymnasieskolan* från den 15 september till en tidpunkt mitt i läsåret (prop. 1984/85:100 bil. 10, UbU 1984/85:18, rskr. 1984/85:272).

Enligt motion 1985/86:Ub222 (fp) skapar en ordning med 15 januari som slutrapporteringsdag stora problem i en skola där intagningen inte sker kontinuerligt utan vid ett enda tillfälle, men där undervisningsresurserna minskar under hela arbetsåret till följd av att elever av olika skäl lämnar utbildningen. Motionären hemställer att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen har anförts om att återinföra 15 september som slutrapporteringsdag.

Vid behandlingen under föregående riksmöte av frågan om ändrad tidpunkt för avstämning av antalet elever anförde utskottet bl.a. att syftet med förändringen – som utskottet hade uppfattat regeringens förslag – är att förmå skolhuvudmannen att så snart som möjligt vid läsårets början åstadkomma en sådan organisation att den ligger fast för resten av läsåret. Utskottet menade att detta är i linje med strävan att nyttja statsbidraget så effektivt som möjligt.

Utskottet, som hänvisar till vad som anfördes i ärendet under föregående riksmöte, vill i sammanhanget erinra om att regeringen nyligen har förelagt riksdagen proposition 1985/86:97 om statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan.

Utskottet avstyrker med det anförda motionen.

I motion 1985/86:Ub839 (c) yrkande 1 hemställs – med hänvisning till vad som anförts i den till arbetsmarknadsutskottet remitterade motionen 1985/86:A497 – att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om *gymnasieskolans utveckling i Stockholmsregionen*. Motionärerna pekar på att skillnaden mellan olika delar av regionen är stora i vad gäller utbud av utbildningar. Exempelvis är gymnasieskolan bättre utbyggd i de centrala delarna när det gäller högskoleförberedande linjer än i de yttre delarna, i synnerhet i kommunerna i den södra länsdelen. Det finns därför anledning, menar motionärerna, att eftersträva en mer balanserad utbyggnad av gymnasieskolan.

Sedan länge gäller den planeringsprincipen för gymnasieskolan som bl.a. innebär att det på varje s.k. gymnasieort (g-ort) skall kunna erbjudas ett allsidigt urval av studievägar. Det ankommer på den statliga skoladministrationen att utifrån kommunala önskemål besluta om anordnande av gymnasiala utbildningar. Reellt avgörs det slutliga anordnandet av utbildningar av kommunerna, som har det grundläggande ansvaret för planering och utveckling av gymnasieskolan på lokal nivå. Det åligger länsskolnämnden särskilt bl.a. att efter samråd med länsstyrelsen och andra samhällsplanerande myndigheter eller institutioner inom länet ombesörja en ändamålsenlig planering av skolväsendet (jfr 28 § förordningen 1981:1371 med instruktion för den statliga skoladministrationen, paragrafen ändrad 1984:583).

Med hänvisning till gällande ordning för beslut om anordnande av gymnasiala utbildningar bör riksdagen inte göra något uttalande i enlighet med motion 1985/86:Ub839 yrkande 1. Utskottet avstyrker med detta yrkandet.

Med samma motivering avstyrker utskottet även motionerna 1985/86:A461 (fp) yrkandena 11 och 12 och 1985/86:A484 (c) yrkande 6. I den förra motionen krävs att s.k. *idrottsgymnasier lokaliseras till Ystad (handboll) och till Helsingborg (fotboll).* I den senare begärs *en lokalisering av fyraårig teknisk linje till östra delen av Jönköpings län.*

*Pågående försöks- och utvecklingsarbete, m.m.*

I motion 1985/86:Ub808 (m) anförs synpunkter på gymnasieskolans utveckling. Motionärerna ser i den en begynnande likriktning, vilken bör ersättas med all den variation som elevernas önskemål motiverar. Vidare krävs djupare kunskaper, vilka ger en bättre grund att stå på inför förändrliga krav från arbetsmarknaden än ytlig överblick. Den yrkesinriktade utbildningen bör närmas arbetslivet. Riksdagen bör besluta om *en ändrad inriktning av försöksverksamheten med en ny gymnasieskola* i enlighet med vad som anförts i motionen (yrkande 5).

Riksdagen beslutade våren 1984 om försöksverksamhet och utvecklingsarbete i gymnasieskolan (prop. 1983/84:116, UbU 1983/84:29, rskr. 1983/84:412). Utskottet hänvisar till sitt i det sammanhanget avgivna och av riksdagen godkända betänkande och inskränker sig nu till att erinra om följande. Vid beslutet framhölls bl.a. behovet av att utbildningssystemet kan erbjuda meningsfulla utbildningsalternativ för alla ungdomar som lämnar grundskolan. Gymnasieskolans innehåll, organisation och arbetssätt måste därför anpassas till alla ungdomars behov. Även om gymnasieskolans olika studievägar även i framtiden kommer att ha en klar profilering, de teoretiska mot fortsatta studier och de yrkesinriktade mot arbetslivet, krävs, sades det, sådana förändringar att gymnasieskolan inte längre enbart förbereder för antingen högskola eller yrkesliv. I detta syfte beslutades bl.a. om satsning på påbyggnadsutbildningar, såväl efter studieförberedande utbildningar som efter yrkesinriktade. För att ytterligare möjliggöra fördjupningar beslutades att specialarbete skulle återinföras. I vad gäller den yrkesinriktade utbildningen framhölls bl.a. att samarbetsformer bör befästas och utvecklas mellan skolan och olika branscher, företag och arbetsplatser, bl.a. för att skolan skall få tillgång till sådan kvalificerad och dyr utrustning som den knappast själv kan anskaffa. Sedermera tillsattes en arbetsgrupp för översyn av den gymnasiala yrkesutbildningen (ÖGY), som helt nyligen har avlämnat sina förslag (SOU 1985:2 och 3).

Genom riksdagsbeslutet våren 1984 och det pågående utvecklingsarbetet möjliggörs en förändring på sikt av gymnasieskolan som enligt utskottets mening ligger i linje med vad motionärerna har anfört om gymnasieskolans uppgifter.

Utskottet föreslår att riksdagen med hänvisning till vad utskottet nu har anfört avslår motion 1985/86:Ub808 yrkande 5.

Vissa mer avgränsade frågor som berör utvecklingsarbetet i gymnasieskolan tas upp i motion 1985/86:Ub213 (fp). Motionärerna erinrar om det stora antalet igångsatta försöksprojekt och menar att *försöksverksamheten måste hålla sig inom sådana gränser att utvärderingsresultaten kan ligga till*

*grund för förändringar* som skall göras på 1990-talet (yrkande 12). Motionärerna avvisar försök med *gemensam start* (yrkande 13). Slutligen bör frågan om en ordning med *grundkurser och tilläggskurser* och i anslutning därtill ett system med *kursrelaterade betyg* utredas (yrkande 14).

Vid sin behandling av proposition 1983/84:116 utgick utskottet – med hänvisning till vad föredragande statsrådet hade anfört om underlag för kommande ställningstaganden – från att försöksverksamheten kommer att bli föremål för en noggrann och allsidig utvärdering. Det vore en fördel att även utomstående expertis kan utnyttjas vid en analys av försöksverksamheten. I den nu föreliggande budgetpropositionen anför föredragande statsrådet att det är angeläget att det pågående reformarbetet får fortsatt stöd i form av ytterligare resurser för bl.a. utvärdering och beräknar särskilda ytterligare medel (1,2 milj. kr.) under anslaget Länsskolnämndernas utvecklingsstöd för att utvärderingsansvariga vid ett antal skolor med utvecklingsprojekt skall kunna få möjlighet till viss nedsättning av undervisningsskyldigheten för att svara för dokumentation och annat utvärderingsarbete. Utskottet utgår från att den av statsmakterna angivna ambitionen att utvärdera försöksverksamheten och därmed skapa underlag för beslut om förändringar av gymnasieskolan innebär att regeringen uppmärksamt följer utvecklingen i vad gäller försökens omfattning och möjligheterna att klarlägga såväl pedagogiska som ekonomiska konsekvenser av förändringarna. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida i nu berört hänseende anser inte utskottet vara påkallad, varför motion 1985/86:Ub213 yrkande 12 avstyrks.

I sitt betänkande UbU 1983/84:29 konstaterade utskottet att en rad frågor kring gymnasieutredningens (U 1976:10) förslag om gemensam start kvarstod att närmare utreda, bl.a. frågan om kostnaderna. Utskottet ansåg att olika möjligheter att uppnå syftena med den gemensamma starten bör närmare utredas.

Föredragande statsrådet erinrar nu i budgetpropositionen om att lokala försök med mer omfattande samordning av linjer har prövats och övergivits. Statsrådet avvisar att nu påbörja försök med en gemensam start av det slag som SÖ har skisserat i sin anslagsframställning.

ÖGY presenterar i sitt ena betänkande (SOU 1986:2) förslag som tillgodoser en del av syftena med förslaget om gemensam start. Arbetsgruppen menar att de osäkra och mindre studieinriktade eleverna via de av gruppen föreslagna introduktionsperioderna kan få underlag för ett definitivt val av studieväg inom gymnasieskolan utan de stora kostnader och genomgripande organisationsförändringar som gymnasieutredningens förslag om gemensam start innebär.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1985/86:Ub213 yrkande 13.

Beträffande ett nytt betygssystem i gymnasieskolan vill utskottet erinra om vad i budgetpropositionen anförs om att SÖ har redovisat uppdrag av regeringen avseende bl.a. grund- och tilläggskurser i vissa ämnen och att ärendet nu bereds inom regeringskansliet. Utskottet, som erinrar om de överväganden som gjordes i samband med beslutet våren 1984 om utvecklingsarbete i gymnasieskolan, utgår från att frågan om ett nytt betygssy-

stem tas upp på nytt i det sammanhanget. Yrkande 14 i motion 1985/86:Ub213 bör sålunda inte föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet tar i detta sammanhang upp till behandling några motioner vilka alla berör frågan om möjligheter till *jämkningar i timplanen för personliga intresseval*.

Enligt motion 1985/86:Ub833 (m) yrkande 14 bör den pågående försöksverksamheten med ramtimplaner vidgas så att den även omfattar möjligheter till ytterligare fördjupning i ämnen som redan finns på timplanen för ifrågavarande linje. I motion 1985/86:Ub213 (fp) erinras om pågående försök med kombination av specialidrott och studier vid hemortens gymnasieskola och försöket med estetisk-praktisk linje. Motionärerna menar att elever med speciella för utsättningar för t.ex. musik, sång, matematik, fysik, språk, dans eller teckning bör får utveckla dessa på sätt som motsvarar verksamheten med kombination av specialidrott och studier vid hemortens gymnasieskola (yrkande 17). Riksdag och regering bör enligt motion 1985/86:Ub230 (m) garantera att möjlighet ges i gymnasieskolan till avancerad fördjupning inom området främmande språk. En försöksverksamhet kan utformas antingen genom att fem veckotimmar byts ut mot specialämne eller genom speciell fördjupning inom ramen för ämnets timplan. Verksamheten bör förläggas till högskoleort, där goda lärarresurser finns tillgängliga.

Frågan om personliga intresseval och möjlighet till jämkningar i timplanen för att tillgodose dem tog riksdagen principiell ställning till våren 1984 (prop. 1983/84:116, UbU 1983/84:29, rskr. 1983/84:412). I det av riksdagen godkända betänkandet förordade utskottet att – utöver idrott – estetiska ämnen, t.ex. musik och bild, borde vara möjliga som personliga intresseval och därmed kunna studeras på timmar som frigjorts genom jämkning i timplanen. Speciellt intresse för ett särskilt ämne – som inte är idrott eller estetiskt ämne – borde kunna tillmötesgås inom den reguljära ramen för berört ämne eller berörda ämnen på den linje som eleven – av personligt intresse – har valt. Utskottet erinrade i sammanhanget om verksamheten med specialarbete och temastudier. Utskottet har sedermera med hänvisning till beslutet år 1984 avstyrkt motionsledes framförda förslag att vidga försöket med timplanejämkningar på det sätt som motionärerna nu föreslår. Utskottet har tidigare under innevarande riksmöte avstyrkt förslag om "språkgymnasier" (mot. 1984/85:2528, UbU 1985/86:2). Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 17, 1985/86:Ub230 och 1985/86:Ub833 yrkande 14.

I motion 1985/86:Ub241 (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om *försöksutbildning i Kopparbergs län*. Motionärerna föreslår att en försöksutbildning i gymnasieskolan startas i samverkan mellan berörda kommuner, länsorgan, Metallarbetarförbundets avdelningar samt företag. I motionen anges ett antal områden på vilka verksamheten bör äga rum och syftena med den. I

huvudsak avser förslaget samråd och samverkan på såväl det lokala som det regionala planet mellan olika organ så att utbildningen svarar mot näringslivets och arbetsmarknadens behov.

Utskottet konstaterar att vad motionärerna har föreslagit redan nu bör eller kan genomföras inom ramen för berörda myndigheters reguljära åliggande. Utskottet erinrar än en gång om bestämmelserna i förordningen 1981:1371 med instruktion för den statliga skoladministrationen, vari det föreskrivs att det åligger länsskolnämnden särskilt bl.a. att svara för utveckling, samordning och planering av skolväsendet i länet samt därvid ta initiativ till regelbundna samråd om utbudet av utbildning i gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning och arbetsmarknadsutbildning i länet. Utskottet vill även peka på verksamheten i kommunerna med yrkesråd och planeringsråd (jfr Allmänna råd för kontakter och samverkan mellan skolan och arbetslivet. SÖ-FS 1984:239). Utskottet avstyrker med det anförda motionen.

Den bredare rekryteringen till gymnasieskolan får till följd att skolan får ta emot allt fler elever som har särskilda behov av olika stödinsatser. I syfte att anpassa studieorganisationen till elever med behov av individuella lösningar har SÖ bl.a. föreslagit en försöksverksamhet där elever får genomföra en t.ex. tvåårig utbildning med förlängd studietid i heltidsstudier, *långsam studietakt*. Föredragande statsrådet biträder SÖ:s förslag och föreslår att försöksverksamheten, som medför vissa merkostnader för statsverket, får omfatta 500 elever. Regeringen begär att riksdagen skall godkänna vad statsrådet har förordat i frågan.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller budgetpropositionen i berörd del.

*Vissa övriga läroplansfrågor. Lärlingsutbildningen*

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att försöksverksamhet anordnas med *B-form utöver vad som anges i läroplanen för att möjliggöra undervisning i vissa ämnen med litet elevantal*, i propositionen angivna som "minoritetsämnen". Syftet är att trygga fortbeståndet av och möjliggöra undervisning i de berörda ämnena.

Utskottet tillstyrker förslaget.

Med hänvisning till att ämnet *religionskunskap* bör få en starkare ställning inom vårt utbildningsväsende hemställs i motion 1985/86:Ub238 (fp) yrkande 1 att riksdagen hos regeringen begär förslag till försöksverksamhet med ämnet kulturkunskap med religionskunskap som värdämne. Vidare bör riksdagen av regeringen begära förslag om att religionskunskap skall bli ett obligatoriskt ämne på gymnasieskolans tvååriga linjer (yrkande 2).

Försöksverksamhet med ämnet kulturkunskap i gymnasieskolan får under läsåren 1984/85–1988/89 bedrivas vid högst tio skolenheter (prop. 1983/84:100 bil. 10, UbU 1983/84:19, rskr. 1984/85:321). Vid uppläggningen av undervisningen i kulturkunskap skall särskilt beaktas sambanden med andra ämnen, såsom historia, samhällskunskap, språk, religionskun-

skap och musik (SÖ-FS 1984:128). Ämnet religionskunskap är alltså jämställt med övriga berörda ämnen. Riksdagen bör enligt utskottet inte uttala sig om hur undervisningen i kulturkunskap skall läggas upp. SÖ skall utvärdera verksamheten och har att senare i år lämna en redovisning härom till regeringen. Beträffande religionskunskap som obligatoriskt ämne på de tvååriga linjerna vill utskottet erinra om att riksdagen tidigare under innevarande riksmöte som sin mening givit regeringen till känna vad utskottet har anfört om ämnet religionskunskap samt undervisning i livsåskådningsfrågor. Mot bakgrund av vad utskottet hade anfört om undervisning i livsåskådningsfrågor m.m. skulle det vara av värde att religionskunskapsämnets ställning blir föremål för övervägaden i samband med beredningen av ÖGY:s förslag (UbU 1985/86:2, rskr. 1985/86:13). Med det anförda avstyrker utskottet motion 1985/86:Ub238 yrkandena 1 och 2.

Föredragande statsrådet biträder i huvudsak ett av SÖ – delvis i perspektivet av minskande elevantal – framlagt förslag om *ökad samordning av den humanistiska och den samhällsvetenskapliga linjen*. Linjerna anses vara så lika att de bör kunna slås samman till en studieväg. Inom denna bör eleven kunna välja mellan ett antal inriktningar som närmare beskrivs i budgetpropositionen och där, i enlighet med ordalydelsen i SÖ:s anslagsframställning, anges till fyra stycken. SÖ har föreslagit försöksverksamhet i fem inte närmare angivna kommuner. Föredragande statsrådet finner det naturligt att försöksverksamheten får bedrivas i de relativt små kommuner som på grund av minskande elevantal löper risken att förlora den humanistiska linjen. Statsrådet erinrar om vad utbildningsutskottet tidigare har anfört om vikten av att humanistisk linje kan erbjudas vid varje gymnasieskolenhet som omfattar HS-sektor (UbU 1984/85:18 s. 14). SÖ bör få starta försöksverksamheten fr.o.m. budgetåret 1987/88 i de mindre kommuner som redan tillämpar s.k. alternativa timplaner (AT-planer), föreslås det i budgetpropositionen.

Enligt motion 1985/86:Ub289 (m, fp, c) är presentationen av den sammanslagna linjens (HS-linjen) språkliga inriktning otillfredsställande, då det exempelvis inte framgår att också den halvklassiska varianten innebär en språklig inriktning med tre moderna språk. Motionärerna anser att ett klarläggande av vad som presenteras i budgetpropositionen om HS-linjens språkliga inriktning därför bör göras och hemställer att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den reguljära humanistiska linjens språkliga inriktning skall finnas kvar i försöksverksamheten.

Utskottet tillstyrker att försöksverksamhet med ökad samordning av den humanistiska och den samhällsvetenskapliga linjen får anordnas i kommuner som tillämpar alternativa timplaner och att försöket kommer till stånd i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande statsrådet har förordat. Mot bakgrund av vad statsrådet har anfört om att den humanistiska linjens huvudprofil fortfarande kommer att vara ett realistiskt alternativ och vad som anförts i motionen finner utskottet det naturligt att regeringen vid den fortsatta beredningen av ärendet bl.a. fäster avseende vid att de båda nuvarande reguljära linjernas språkliga resp. samhällsvetenskapliga inriktning bibehålls. Det innebär bl.a. att studium av latin bör

kunna erbjudas i den språkliga inriktningen med bibehållen treårig studiegång i tre moderna språk. Med det anförda anser utskottet att syftet med motion 1985/86:Ub289 är tillgodosett, varför motionen avstyrks.

I motion 1985/86:Ub288 (m, fp, c) behandlas ett antal frågor vilka alla avser *undervisningen i moderna språk*. En förstärkning av språkundervisningen i gymnasieskolan kan ske om eleverna på treårig ekonomisk linje (årskurserna 2 och 3), naturvetenskaplig linje (årskurs 3) och fyraårig teknisk linje (årskurs 3) väljer språk som utökad studiekurs. Att så inte är fallet i dag anses bero på att utökad studiekurs inte får räknas som merit vid ansökan till högskolan. Motionärerna anser att betyg i språk som har lästs som utökad studiekurs bör få räknas till godo (yrkande 1 i denna del). Vidare bör i berörda bestämmelser anges att elev har rätt att läsa ett modernt språk som utökad studiekurs på de nämnda linjerna och i de nämnda årskurserna (yrkande 1 i denna del). Samläsningen mellan olika linjer för med sig olägenheter för språkundervisningen, vilka enligt motionärerna omgående bör elimineras. SÖ och länsskolnämnderna bör få i uppdrag att vidta åtgärder för att möjliggöra ett effektivare utnyttjande av den tid som är anvisad för undervisning i B- och C-språk i gymnasieskolan (yrkande 3). Motionärerna föreslår vidare att regeringen skall vidta åtgärder för att komma till rätta med de problem som har föranletts av systemet med timreduktioner i färdighetsämnen som språk. Det anses rimligt att timreduktioner inte görs för sådana ämnen (yrkande 4). Slutligen tar motionärerna upp frågan om läromedel i språk och för härvid fram uppfattningar om metodiken i språkundervisningen. SÖ bör av regeringen få i uppdrag att i samverkan med läromedelsproducenter stimulera en utveckling av läromedlen i språk mot en sådan språkundervisning som angetts i motionen (yrkande 5).

Utskottet vill med anledning av motionen anföra följande.

Som framgår av motionen har tillträdesutredningen behandlat frågan om tillgodoräknande av betyg i frivilligt ämne (utökad studiekurs) (Tillträde till högskolan, SOU 1985:57 s. 201 f.). Utredningen anför bl.a. att eventuella förändringar i reglerna för tillgodoräknande av betyg bör syfta till att ytterligare stimulera elever att läsa frivilliga ämnen. Utredningens överväganden har lett till förslag att endast betyg i sådana frivilliga ämnen som har relevans för den sökta högskoleutbildningen bör få medräknas vid medelvärdesberäkningen, om det krävs för särskild behörighet och att det då skall kunna höja medelbetyget. Utredningens förslag remissbehandlas för närvarande. Utskottet utgår från att värdet av fördjupade språkliga studier även på de linjer av gymnasieskolan som nu är i fråga beaktas vid beredningen av utredningens förslag.

Enligt bestämmelserna i skolförordningen (8 kap. 6 §) får elev i gymnasieskolan "deltaga frivilligt i undervisning i ett eller flera ämnen som förekommer i gymnasieskolan som obligatoriska ämnen men som ej är obligatoriska för honom (frivilliga ämnen), i den mån han kan antagas vara i stånd att på tillfredsställande sätt tillgodogöra sig undervisningen i såväl de obligatoriska som det eller de frivilliga ämnena (utökad studiekurs)". Utskottet har erfarit att möjligheterna att på en skola anordna utökad

studiekurs skiftar beroende på bl.a. den hänsyn som måste tas till schemat för de elever som inte har utökad studiekurs. Med nuvarande ordning måste därför frågan om att studera ett modernt språk som utökad studiekurs avgöras lokalt. Det är naturligtvis av värde, med tanke på de nu diskuterade möjligheterna till utökad språkundervisning, om schematekniska frågor av angivet slag kan lösas.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet yrkande 1 i motion 1985/86:Ub288.

Utskottet behandlade under föregående riksmöte ett motionsyrkande som i huvudsak stämmer överens med det nu aktuella yrkandet 3 i förevarande motion (mot. 1984/85:2526 yrk. 2). Utskottet, som hänvisar till vad som då anfördes i frågan, anser att alla aktiviteter som bryter den schemalagda undervisningen självfallet måste planeras mycket noggrant, så att problem av det slag som redovisas i motion 1985/86:Ub288 i största möjliga utsträckning undviks. Utskottet erinrar om att SÖ har givit råd till hjälp för en samordnad planering av olika aktiviteter (SÖ-FS 1980:143). Med det anförda avstyrker utskottet yrkande 3 i motionen.

I vad gäller timreduktionernas effekter på språkundervisningen framgår det av SÖ:s redovisning sistlidna höst av ett uppdrag om utvärdering av den friare resursanvändningen att hälften av timreduktionerna täcks in med lärarhandledning i vanlig ordning med hjälp av bl.a. resurser som frigjorts genom att korttidsvikarier inte har tillsatts. Utskottet utgår från att SÖ även fortsättningsvis följer utvecklingen. I sammanhanget vill utskottet erinra om att regeringen nyligen har förelagt riksdagen förslag om nytt statsbidragssystem för gymnasieskolan (prop. 1985/86:97).

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att yrkande 4 i förevarande motion inte föranleder någon åtgärd från riksdagens sida.

Beträffande de av motionärerna anförda synpunkterna på vissa läromedel anser utskottet att det inte ankommer på riksdagen att uttala sig om hur läroböcker m.m. bör vara utformade i metodiskt hänseende. Riksdagen bör därför avslå yrkande 5 i den nu behandlade motionen.

Utskottet behandlar i följande avsnitt frågor som rör *den naturvetenskapliga och den fyraåriga tekniska linjen.*

Föredragande statsrådet tillstyrker ett förslag av SÖ om försöksverksamhet i en kommun med *fördjupning av gymnasieskolans matematikundervisning* för speciellt matematiskt begåvade elever. Den särskilda matematikkursen bör få bedrivas enligt gymnasieskolans tim- och kursplan i matematik för den naturvetenskapliga linjen och med särskild undervisningsgrupp om åtta till femton elever i matematikämnet.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad statsrådet har förordat. Utskottet finner skäl att påpeka att den särskilda matematikkursen skall ges utan ändringar av timplanen för linjen. Försöket är sålunda i detta hänseende inte att jämföra med pågående försöksverksamheter med ramtimplaner eller timplanejämkningar för studier i specialämne (specialidrott, estetiskt ämne).

Föredragande statsrådet föreslår att försöksverksamhet anordnas med en *sammanslagning av den naturvetenskapliga och den fyraåriga tekniska*

*linjen* under årskurserna 1 och 2 i huvudsaklig överensstämmelse med förslag av SÖ. Verksamheten bör få påbörjas budgetåret 1987/88 i kommuner med alternativa timplaner. Dessa kommuner har i en del fall, anför statsrådet, så litet elevunderlag att den naturvetenskapliga linjen kan komma att hotas, då ungdomskullarna minskar. Regeringen begär riksdagens godkännande av vad statsrådet har förordat i frågan.

I motion 1985/86:Ub833 anför motionärerna att de accepterar att försöksverksamheten får igångsättas, men förutsätter därvid att timplanen för den sammanslagna linjen utformas så att eleverna från den har full kompetens i alla naturvetenskapliga ämnen för fortsatta naturvetenskapliga studier vid universitet och högskola (yrkande 12). Vidare hemställs i motionen att riksdagen beslutar att den föreslagna timplanerevisionen för den naturvetenskapliga linjen endast skall få tillämpas vid sammanslagning av denna linje och den fyraåriga tekniska linjen där alternativa timplaner används (yrkande 13).

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att det finns skäl att på försök pröva en sammanslagning av de båda linjerna på sätt som anges i budgetpropositionen. Riksdagen bör sålunda bifalla regeringens förslag. Utskottet utgår från att de berörda elevernas situation i behörighetshänseende inte kommer att förändras till följd av den nu föreslagna försöksverksamheten. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet yrkande 12 i förevarande motion. I vad gäller yrkande 13 finner utskottet – såsom utskottet har uppfattat yrkandet – att motionärernas önskemål till fullo är tillgodosett genom regeringens förslag, varför motionen även i den delen bör avslås av riksdagen.

I budgetpropositionen föreslås att de kommuner som så önskar skall få delta i försöksverksamhet med *lokalt alternativämne* på den naturvetenskapliga linjen i enlighet med förslag som har förts fram av SÖ. Förslaget innebär att veckotimtalet (8) för det alternativämne som i dag finns delas. På den mindre delen införs datakunskap för alla som läser alternativämne, på den större erbjuds möjligheten att välja lokalt alternativämne. I övrigt medför förslaget inga ändringar i timplanen.

Utskottet tillstyrker att en ordning med lokalt alternativämne bör kunna prövas försöksvis.

Åtgärder bör vidtas för att *den allmänbildande naturvetenskapliga linjens ställning* i gymnasieskolan skall befästas, föreslås det i motion 1985/86:Ub290 (m, fp, c). I motionen uttrycks en oro för att linjen framdeles inte kommer att ge den breda och stabila grund för fortsatta studier som den hittills har gjort. Pågående försök och elevernas möjligheter att välja alternativämnen drabbar bl.a. språk och andra humanistiska ämnen, menar motionärerna. Liknande tankegångar framkommer i motion 1985/86:Ub286 (fp) yrkande 2. Motionärerna begär – med hänvisning till vad som har anförts i den till konstitutionsutskottet remitterade motionen 1985/86:K412 – att riksdagen uttalar sig om behovet av *humaniora i teknikutbildningen*. Motionärerna åberopar en studie av Ingenjörsvetenskapsakademien (Ingenjörer för framtiden) vari det bl.a. heter att "bristen på språk och perspektivskapande ämnen på T-linjen (den fyraåriga tek-

niska linjen) är besvärande och uppvägs inte av kunskapen i teknikämnena".

Utskottet ansluter sig till motionärernas principiella uppfattning och finner anledning att framhålla att man så långt som möjligt bör försöka bibehålla den naturvetenskapliga linjens unika profil i vad avser dess breda ämnesinnehåll, en uppfattning som även föredragande statsrådet har givit uttryck för i budgetpropositionen (s. 139 f.). Utskottet vill emellertid erinra om att det förelegat svårigheter att i önskad omfattning rekrytera elever till den naturvetenskapliga linjen, varför det har varit nödvändigt att vidta åtgärder för att i det avseendet förbättra situationen. Regeringens förslag att slå samman den naturvetenskapliga och den fyraåriga tekniska linjen, vilket utskottet har tillstyrkt i det föregående, avser enbart orter med ett mindre elevunderlag. Utskottet erinrar om att förslaget i detta avseende skiljer sig från SÖ:s förslag. Vidare vill utskottet peka på att regeringens ställningstagande till vissa andra förslag av SÖ (s. 140 f. i budgetpropositionen) också visar att sådana synpunkter som framförts i de båda motionerna har beaktats.

Utskottet har tidigare – i samband med riksdagens behandling av proposition 1983/84:116 om gymnasieskola i utveckling – framhållit att det är viktigt att humanistiska inslag återfinns även på studievägar med huvudsakligen teknisk-naturvetenskaplig inriktning. Det är angeläget, menade utskottet, att blivande tekniker och naturvetare får en allsidig utbildning som bidrar till att ge dem perspektiv på den tekniska utvecklingen och dess effekter på den enskilda människan och samhällsutvecklingen i stort. Utskottet utgick från att detta synsätt skulle beaktas i det fortlöpande läroplansarbetet (UbU 1983/84:29 s. 17).

Utskottet finner det med hänvisning till det anförda inte påkallat att riksdagen gör något särskilt uttalande med anledning av motionerna 1985/86:Ub286 yrkande 2 och 1985/86:Ub290, varför de avstyrks.

I motion 1985/86:Ub824 (c) behandlas utförligt betydelsen av vettiga kostvanor, och motionärerna efterlyser mer utbredda kunskaper om livsmedel och näring. Skolans ansvar i detta hänseende framhålls i motionen, vari föreslås att den naturvetenskapliga linjen kompletteras med en *näringsfysiologisk variant* (yrkande 4).

För närvarande finns upptagna på timplanen för den naturvetenskapliga linjen fyra alternativämnen, av vilka hälsokunskap är ett. Utskottet är inte berett att förorda att ytterligare ett ämne införs som variant av linjen och hänvisar härvid till vad i det föregående har anförts om linjens allmänna karaktär. Utskottet vill emellertid peka på förslaget om försöksverksamhet med lokalt alternativämne som har tillstyrkts av utskottet i det föregående. Detta innebär bl.a. möjlighet för de skolor som inte kan erbjuda ett speciellt lokalt alternativ att kombinera datakunskap med ett ämne av mer traditionellt naturvetenskaplig prägel, t. ex. näringsfysiologi. Med det anförda avstyrks yrkandet.

I motion 1985/86:Ub258 (s) anförs bl.a. att miljön är en av de viktigaste frågorna som rör vår framtid. Det bör därför vara naturligt att skolan lyfter fram *miljöfrågorna* och ger dem en framskjuten plats i ungdomsskolans

utbildningar (yrkande 1). Motionärerna föreslår vidare att försöksverksamhet anordnas med en särskild *linje med miljöinriktning* (yrkande 2).

Ämnet miljövårdsteknik är ett av de fyra alternativämnen som i dag finns upptagna på den naturvetenskapliga linjen. Utskottet har erfarit att ämnet för närvarande studeras av ca 700 elever. Miljöfrågorna tas i övrigt upp på en rad skilda ställen i läroplanerna för såväl grundskolan (Lgr 80) som gymnasieskolan (Lgy 70). Motionärerna pekar själva på möjligheterna som ges inom ramen för temastudier och temadagar att behandla miljöfrågorna. Utskottet inskränker sig i detta sammanhang till att för egen del erinra om vad som anges i de allmänna anvisningarna i den allmänna delen av Lgy 70 i vad avser samverkan mellan flera ämnen:

Då det gäller lämpliga intresseområden för samverkan förtjänar miljövården särskild uppmärksamhet. Den har naturliga beröringspunkter med såväl yrkesbetonade som estetiska, naturorienterande och samhällsorienterande ämnen och ämnesområden. En väl genomförd ämnessamverkan bör kunna leda eleverna till insikten om vikten av att miljövården ges tillräckligt utrymme i samhällsplaneringen.

Riksdagen bör med hänvisning till det anförda avslå motion 1985/86:Ub258 yrkandena 1 och 2.

I syfte att snabbt åstadkomma en bättre rekrytering till den naturvetenskapliga linjen bör enligt motion 1985/86:Ub213 (fp) yrkande 16 bestämmelser omedelbart införas som medger ett *högre betygsmedelvärde* för linjen.

Utskottet behandlade under föregående riksmöte ett likartat motionsyrkande, varvid utskottet bl.a. erinrade om att SÖ år 1976 beslutade att tills vidare ändra betygsnivån i ett antal naturvetenskapliga ämnen så att medelvärdet blir 3,3 i den referensgrupp som utgörs av elever i resp. årskurs från den naturvetenskapliga och den fyraåriga tekniska linjen (mot. 1984/85:731 yrk. 17, UbU 1984/85:18). Utskottet var inte berett att förorda en ytterligare höjning av betygsmedelvärdet, men fann det angeläget att regeringen och SÖ uppmärksamt följer utvecklingen.

Utskottet vill inte heller nu tillstyrka en ändring i vad gäller betygsmedelvärdet på den naturvetenskapliga linjen, utan erinrar om att tillträdesutredningen i sitt betänkande Tillträde till högskolan (SOU 1985:57) har föreslagit en ordning med viktning av betygen enligt vissa av utredningen redovisade principer (s. 192 ff. i betänkandet). Förslaget remissbehandlas för närvarande. Med det anförda avstyrker utskottet förevarande motionsyrkande.

I motionerna 1985/86:Ub213 (fp) yrkande 18 (i motsvarande del), 1985/86:Ub833 (m) yrkandena 6 och 7 och 1985/86:N307 (fp) yrkande 26 (i motsvarande del) hävdas att *lärlingsutbildningen* skall betraktas som ett fullvärdigt utbildningsalternativ och kunna ersätta utbildning på linje i gymnasieskolan. Vidare föreslår motionärerna att statsbidrag skall kunna utgå även för det tredje året i en treårig lärlingsutbildning, den s.k. färdigutbildningen.

Riksdagen beslutade under riksmötet 1983/84 på förslag av regeringen

att den gymnasiala lärlingsutbildningen fr.o.m. läsåret 1984/85 skulle införas som reguljär utbildningsform i gymnasieskolan (prop. 1983/84:100 bil. 10, UbU 1983/84:19, rskr. 1983/84:321). Både i samband därmed och under föregående riksmöte (UbU 1984/85:18) avstyrkte utskottet motionsledes framförda förslag lika dem som nu har redovisats. Beträffande lärlingsutbildningen som fullvärdigt utbildningsalternativ hävdade utskottet vid båda tillfällena att lärlingsutbildningen kan vara ett värdefullt komplement till gymnasieskolans ordinarie utbud av studievägar. Det gäller främst mindre frekventa yrken bl.a. inom hantverksområdet. När det gäller ett tredje år i färdigutbildningen framhöll utskottet att det bör vara berörda parter som överväger hur en lämplig färdigutbildning skall anordnas.

Utskottet vill i sammanhanget tillägga att ÖGY i sina nyligen framlagda betänkanden har behandlat lärlingsutbildningens roll i den framtida yrkesutbildningen.

Med hänvisning till sina tidigare ställningstaganden och till att lärlingsutbildningen torde komma att bli föremål för ytterligare överväganden med anledning av ÖGY:s förslag avstyrker utskottet förevarande motioner i berörda delar.

I motionerna 1985/86:Ub213 (fp) yrkande 18 och 1985/86:N307 yrkande 26, båda yrkandena i motsvarande delar, framförs dessutom förslag om ändrade regler för *det statliga bidraget till lärlingsutbildningen*. Bidraget bör avse en treårig studiegång och motsvara 75%, 50% och 25% av lärlingslönen under resp. år enligt modell från anställning med lönebidrag.

Riksdagen har tidigare avvisat samma förslag om nytt bidragssystem för lärlingsutbildningen (jfr senast UbU 1984/85:18). Utskottet finner inte anledning för riksdagen att nu ändra uppfattning i frågan, varför utskottet avstyrker motionsyrkandena i motsvarande delar.

Med hänvisning bl.a. till att skolan m.fl. organ på olika sätt kan bidra till såväl kunskap om hantverk som att förutsättningen för hantverksnäringen bibehålls och stärks hemställs i motion 1985/86:Ub287 (c) att riksdagen hos regeringen begär att SÖ får i uppdrag att utarbeta förslag om en bättre och bredare *utbildning av hantverkare*.

Utskottet vill mot bakgrund av motionen peka på att det ankommer på skolmyndigheterna – på skilda nivåer – att vidta de åtgärder som krävs för att tillgodose näringslivets behov av utbildning.

Som framgår av det föregående återfinns lärlingsutbildning såsom en reguljär form av utbildning i gymnasieskolan. Försöksverksamhet med särskild hantverksutbildning pågår i Stockholm. Riksdagens medverkan till förändringar av hantverksutbildning i enlighet med motionen är enligt utskottets mening inte påkallad, varför motionen bör avslås.

Då det inte ankommer på riksdagen att uttala sig om *lokalisering av lärlingsutbildning* och då riksdagen enligt utskottets mening ej heller bör ange att viss del av förevarande anslag skall avse gymnasial lärlingsutbildning i viss kommun, avstyrker utskottet såväl motionerna 1985/86:Ub206 (c, m, fp) och 1985/86:Ub208 (s) yrkande 1 om lärlingsutbildning i Landskrona som motion 1985/86:Ub305 (m) om lärlingsutbildning i Kalmar län.

För elever i den gymnasiala utbildningen i Örebro för hörselskadade, som startade läsåret 1984/85, betalar elevernas hemkommuner interkommunal ersättning till *Örebro kommun*. För elever i *den gymnasiala utbildningen i samma kommun för döva och gravt hörselskadade*, om vilken nu gällande avtal slöts den 12 januari 1981, har hittills ingen *interkommunal ersättning* betalats av elevernas hemkommuner. Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen att sådan ersättning skall utgå även vid denna sistnämnda utbildning.

För närvarande utgår *statsbidrag till studie- och yrkesorientering (syo) i gymnasieskolan* med visst belopp per elev (med undantag för elever i påbyggnadsutbildningar och gymnasial lärlingsutbildning). Syo-tjänsterna är sedan den 1 juli 1984 statligt reglerade. Regeringen begär riksdagens godkännande av att beloppet per elev fr.o.m. den 1 juli 1986 knyts till beloppet för arvode för en undervisningstimme enligt AT 12:10.

Utskottet har inget att erinra mot det föreslagna sättet att beräkna bidraget för syo.

Under föregående riksmöte beslutade riksdagen på förslag av regeringen om ett förändrat resurssystem för skolledning i såväl ungdomsskolan som i den kommunala vuxenutbildningen fr.o.m. den 1 juli 1986 (prop. 1984/85:100 bil. 10, UbU 1984/85:16, 18 och 20, rskr. 1984/85:234, 274 och 199). Beslutet innebar bl.a. att ordningen med *tjänster som huvudlärare och institutionsföreståndare* skall ersättas med en ordning med lärare med specialfunktioner. Med hänvisning till att ett nytt system för statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan (prop. 1985/86:97) avses träda i kraft den 1 juli 1987 bör förändringen av systemet för gymnasieskolans skolledningsresurser senareläggas och genomföras vid samma tidpunkt.

I motion 1985/86:Ub833 (m) erinras om detta uppskov, och motionärerna för åter fram sitt av riksdagen under föregående riksmöte avvisade förslag att huvudlärar- och institutionsföreståndartjänster skall finnas kvar i gymnasieskolan i framtiden (yrkande 16).

Utskottet finner inte skäl för riksdagen att frångå sitt ställningstagande i frågan förra året, varför motionsyrkandet avstyrks.

*Vissa resursfrågor, statsbidraget till driftkostnader för gymnasieskolan och medelsberäkning*

I gymnasieskolan skall det i timplanen angivna antalet veckotimmar för eleverna i ett ämne i vissa fall minskas enligt föreskrifterna i förordningen 1984:41 om *timreduktioner i gymnasieskolan* i förhållande till elevantalet.

I ett antal motioner krävs att systemet med timreduktioner avvecklas eller åtminstone minskas i omfattning.

Enligt motion 1985/86:Ub256 (vpk) yrkande 2 bör ytterligare särskilda medel (35 milj. kr.) tillföras anslaget för att det skall bli möjligt att eliminera en del av den minskade undervisning som systemet med timreduktioner innebär. Med hänvisning till den mycket negativa inverkan på undervis-

ningens kvalitet som timreduktionerna anses ha föreslås i motionerna 1985/86:Ub803 (c) yrkande 4 och 1985/86:Ub813 (c) yrkande 13 i denna del att systemet med timreduktioner bör avvecklas under de två närmast följande budgetåren. I den senare motionen beräknas för budgetåret 1986/87 42,5 milj. kr. för ändamålet. Likaledes åberopande besvärande konsekvenser av systemet med timreduktioner, inte minst för språkundervisningen, föreslås i motion 1985/86:Ub833 (m) yrkande 15 att riksdagen beslutar att reduktion av lärartimtalet för undervisningen endast bör komma i fråga, när elevantalet i gruppen är 15 eller mindre. Finansiering av ändringen bör enligt motionärerna kunna ske genom vissa i motionen angivna omdisponeringar inom anslaget.

Utskottet anser sig mot bakgrund av det statsfinansiella läget inte kunna föreslå riksdagen att tillföra anslaget medel i enlighet med förslagen i motionerna 1985/86:Ub256 och 1985/86:Ub813 för att avveckla systemet med timreduktioner. Ej heller vill utskottet förorda den i motion 1985/86:Ub833 föreslagna formen av finansiering, vilket främst skulle drabba det ekonomiska utrymmet för borttagandet av självstudietimmar (jfr UbU 1983/84:7 och 19). Utskottet vill i sammanhanget erinra om att regeringen har förelagt riksdagen förslag om ett nytt statsbidragssystem för lärarlöner i gymnasieskolan (prop. 1985/86:97). Förslaget innebär en ökad schablonisering av statsbidraget och medför bl.a. möjlighet till mindre "trappstegsformad" reducering av undervisningstimmarna i små grupper och större utrymme för en lokal bedömning av hur resurserna skall användas och därmed hur reduktionerna skall göras.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 2, 1985/86:Ub803 yrkande 4, 1985/86:Ub813 yrkande 13 i denna del och 1985/86:Ub833 yrkande 15.

I motion 1985/86:Ub838 (m) yrkande 17 föreslås att rätten till *hemspråksundervisning* inte skall gälla elever i gymnasieskolan.

Riksdagen fattade under föregående riksmöte vissa principiella beslut om den fortsatta verksamheten med hemspråksundervisning i grundskolan och gymnasieskolan (prop. 1984/85:100 bil. 10, UbU 1984/85:12, rskr. 1984/85:149). Utskottet avstyrkte då ett motionsyrkande av samma innebörd som nu förevarande yrkande med motiveringen att det innebar begränsningar i rätten till hemspråksundervisning som inte var förenliga med den grundläggande principen om sådan rätt enligt regeringens förslag och som utskottet anslöt sig till. Med samma motivering avstyrker utskottet det nu aktuella yrkandet.

I budgetpropositionen beräknas för nästa budgetår ett särskilt verksamhetsstöd om 1,6 milj. kr. för *den tvååriga specialkursen i Stockholm för yrkesdansare*.

Enligt yrkande 15 i motion 1985/86:Ub813 (c) bör detta stöd till Stockholms kommun ej längre utgå. Motsvarande resurs bör i stället föras över till gymnasieskolans utrustningsanslag (B 23) och där tillföras anslagsposten för särskilt verksamhetsstöd för lågfrekventa utbildningar i gymnasieskolan.

Specialkurs för yrkesdansare startade i Stockholms kommuns gymnasieskola läsåret 1982/83. Elevplatser för utbildningen ryms inom ramarna. Kostnaderna för lärarlönerna beräknas på vanligt sätt under anslagsposten för lärarkostnader för hela gymnasieskolan. Härutöver har alltsedan starten ett stöd för verksamheten utgått till kommunen.

Utskottet har inget att erinra mot att stödet utgår för nästa budgetår. Utskottet känner emellertid en viss tveksamhet till att sådant särskilt stöd skall behöva utgå till Stockholms kommun även framdeles. Regeringen bör inför budgetåret 1987/88 närmare pröva behovet av ett fortsatt stöd till kommunen och därvid överväga att föra över motsvarande medel till den resurs under utrustningsanslaget (B 23) som avser särskilt verksamhetsstöd för lågfrekventa utbildningar i gymnasieskolan. Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ub813 yrkande 15 i denna del som sin mening ger regeringen detta till känna.

Med hänvisning till vad i budgetpropositionen (bil. 1) har redovisats om nödvändigheten av att vidta särskilda åtgärder för att begränsa statsutgifterna och de allmänna skäl som talar för en minskning av de statliga transfereringarna till kommunsektorn förordas i propositionen en generell *minskning med 3 procentenheter av utbetalningen av statsbidrag* till kommunerna för ungdomsskolan, kommunal vuxenutbildning och kommunal högskoleutbildning. I vad gäller gymnasieskolan föreslår föredragande statsrådet att statsbidragstäckningen gentemot primärkommun och landstingskommun för annan gymnasial utbildning än inom vårdområdet sänks till 95% och till landstingskommun för gymnasial utbildning inom vårdområdet till 77%. Detta innebär en kostnadsminskning för staten under förevarande anslag om ca 128 milj. kr. i löneläget den 1 juli 1985.

I ett antal motioner yrkas avslag på regeringens förslag om minskat statsbidrag till kommunerna.

De besparingar som av statsfinansiella skäl måste ske på statens bidrag till kommunernas verksamhet bör enligt motion 1985/86:Ub213 (fp) inte ske på de specialdestinerade bidragen utan genom en generell avgift på kommunernas skatteunderlag. Motionärerna hemställer att riksdagen avslår budgetpropositionen i nu berörd del (yrkande 19). Med hänvisning främst till att den av regeringen föreslagna besparingen med största sannolikhet kommer att medföra inskränkningar på andra områden inom skolan än den direkta undervisningen bör förslaget enligt motion 1985/86:Ub256 (vpk) yrkandena 3 och 4 avvisas. Enligt motionerna 1985/86:Ub803 (c) yrkande 2 och 1985/86:Ub813 (c) yrkande 16 innebär den föreslagna reduktionen av statsbidraget bl.a. en betydande risk för att det övergripande målet med en likvärdig skola över hela landet sätts i fara. Motionärerna yrkar avslag på förslaget. Även i motion 1985/86:Ub838 (m) yrkande 18 (i denna del) slutligen avvisas förslaget om en treprocentig minskning av statsbidraget till kommunerna. Motionärerna hänvisar i stället till den sammanlagda omfattningen av de besparingar som de föreslagit i motionen och som till största delen avser andra delar av utbildningsväsendet än ungdomsskolan.

Som framgår av budgetpropositionen är det av regeringen framlagda

förslaget om minskning av det statliga bidraget till kommunerna för de ifrågavarande utbildningsformerna en teknisk lösning av frågan på vad sätt de statliga transfereringarna till kommunerna skall kunna minskas. Några ändringar av föreskrifterna för utbildningarna har inte varit avsedda, varmed det skulle bli kommunernas sak att stå för kostnader som motsvarar minskningen av statsbidraget. Utskottet har i sitt betänkande 1985/86:14 föreslagit en annan teknisk lösning på frågan om minskad statlig transferering. I nämnda betänkande har utskottet föreslagit att regeringen bör återkomma med förslag beträffande en besparing i den storleksordning som erfordras för att förstärka statsbudgeten med ca 600 milj. kr.

Med hänvisning till det anförda bör riksdagen avslå budgetpropositionen i vad gäller minskning av statsbidraget till kommunerna för gymnasieskolan med tre procentenheter och därjämte bifalla motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 19 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkandena 3 och 4, 1985/86:Ub803 yrkande 2 i denna del, 1985/86:Ub813 yrkande 16 i denna del och 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del.

Regeringen föreslår att riksdagen till Bidrag till driften av gymnasieskolor för budgetåret 1986/87 skall anvisa ett förslagsanslag av 4372511000 kr.

Med hänvisning till vad utskottet har förordat om bibehållet procentuellt bidrag till primärkommunerna och landstingskommunerna (98% resp. 80%) och till utskottets övriga ställningstaganden i det föregående föreslår utskottet att riksdagen under anslaget anvisar 4500511000 kr. för budgetåret 1986/87, en ökning således med 128 milj. kr. jämfört med regeringens förslag. Riksdagen bör därjämte avslå motion 1985/86:Ub256 (vpk) yrkande 5 vari hemställs om en ökning med 243 milj. kr. i jämförelse med budgetpropositionen och motion 1985/86:Ub838 (m) yrkande 18 i denna del med förslag om en motsvarande ökning med 111509000 kr. Vidare bör riksdagen avslå motion 1985/86:Ub813 (c) yrkandena 13 (+ 42,5 milj. kr. för att till en del avveckla systemet med timreduktioner) och 15 (-1,6 milj. kr. avseende yrkesdansarutbildningen i Stockholm) i motsvarande delar. Slutligen bör riksdagen ej heller biträda en ökning av anslaget som följer av förslagen om en annan dimensionering av gymnasieskolan i motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 (+ 17 milj. kr.) och 1985/86:Ub813 yrkande 9 (+108 milj. kr.) i motsvarande delar.

**Hemställan**

Åberopande vad utskottet har anfört i det föregående hemställer utskottet

1. beträffande *icke ordinarie lektorstjänster i tekniska ämnen*

att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:100,

2. beträffande *vidgade möjligheter att anlita utomstående för undervisning i gymnasieskolan*

att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:100,

3. beträffande *gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87, m.m.*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 3 och 1985/86:Ub813 yrkandena 7 och 8 samt yrkande 9 i denna del godkänner den dimensionering som har förordats i propositionen,

4. beträffande *upphävande av tidigare beslut om bemyndigande för regeringen att utöka totalramen för budgetåret 1986/87*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub833 yrkande 11 i denna del,

5. beträffande *en gymnasieplats för alla 19-åringar*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Ub813 yrkande 9 i denna del bemyndigar regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att alla 19-åringar som så önskar skall kunna erbjudas en gymnasieplats läsåret 1986/87,

6. beträffande *särskilda åtgärder för ungdomar i Gävleborgs län*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub815 yrkandena 1, 2 och 4,

7. beträffande *sektorsramar för budgetåret 1986/87*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub275 och 1985/86:Ub833 yrkande 2 godkänner vad som har förordats i propositionen,

8. beträffande *flera platser på minst treåriga linjer*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub218 och 1985/86:Ub833 yrkande 5,

9. beträffande *anordnande av hela klasser av humanistisk linje*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub288 yrkande 2,

10. beträffande *omfördelning av platser från direktramen till lilla ramen*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub262,

11. beträffande *företagsförlagd yrkesutbildning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub813 yrkande 12,

12. beträffande *antalet platser i lärlingsutbildningen*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub833 yrkande 8 samt motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 och 1985/86:N307 yrkande 26 i motsvarande delar,

13. beträffande *konsumtionslinjens utbildningsområde*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub219, 1985/86:Ub249 yrkande 3, 1985/86:Ub259, 1985/86:Ub263, 1985/86:Ub278 och 1985/86:Ub824 yrkande 7,

14. beträffande *gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1987/88*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del och 1985/86:Ub813 yrkande 10 godkänner den dimensionering som har förordats i propositionen,

15. beträffande *sektorsramar för budgetåret 1987/88*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Ub833 yrkande 3 godkänner vad som har förordats i propositionen,

16. beträffande *visst bemyndigande*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Ub833 yrkande 11 i denna del medger att regeringen – i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar – för budgetåret 1987/88 får besluta om utökning av totalramen för elevplatser i gymnasieskolan,

17. beträffande *direktramens och lilla ramens storlek för budgetåret 1988/89*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del och 1985/86:Ub813 yrkande 11 godkänner vad i propositionen har förordats om planeringsramar,

18. beträffande *sektorsramar för budgetåret 1988/89*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Ub833 yrkande 4 godkänner vad i propositionen har förordats om planeringsramar,

19. beträffande *sektorsindelning i framtiden, m.m.*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub833 yrkandena 9 och 10,

20. beträffande *tidpunkt för avstämning av antalet elever i gymnasieskolan*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub222,

21. beträffande *gymnasieskolans utveckling i Stockholmsregionen*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub839 yrkande 1,

22. beträffande *viss lokalisering av s.k. idrottsgymnasier och årskurs 4 av fyraårig teknisk linje*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:A461 yrkandena 11 och 12 och 1985/86:A484 yrkande 6,

23. beträffande *inriktningen på utvecklingsarbetet i gymnasieskolan*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub808 yrkande 5,

24. beträffande *utvecklingsarbetets omfattning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub213 yrkande 12,

25. beträffande *gemensam start i gymnasieskolan*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub213 yrkande 13,

26. beträffande *grund- och tilläggskurser och kursrelaterade betyg*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub213 yrkande 14,

27. beträffande *timplanejämkningar för personliga intresseval, m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 17, 1985/86:Ub230 och 1985/86:Ub833 yrkande 14,

28. beträffande *försöksutbildning i Kopparbergs län*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub241,

29. beträffande *möjlighet att anordna studier med s.k. långsam studiegång*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:100.

30. beträffande *försöksverksamhet med B-form utöver vad som anges i läroplanen för att möjliggöra undervisning i vissa ämnen med litet elevantal*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:100,

31. beträffande *ämnet religionskunskap*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub238 yrkandena 1 och 2,

32. beträffande *försöksverksamhet med ökad samordning av den humanistiska och den samhällsvetenskapliga linjen*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Ub289 godkänner vad som har förordats i propositionen,

33. beträffande *undervisningen i moderna språk*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub288 yrkandena 1, 3, 4 och 5,

34. beträffande *försöksverksamhet med särskild matematikkurs för speciellt matematiskt begåvade elever*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:100,

35. beträffande *försöksverksamhet med sammanslagning av den naturvetenskapliga och den fyraåriga tekniska linjen under årskurserna 1 och 2*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Ub833 yrkandena 12 och 13 godkänner vad som har förordats i propositionen,

36. beträffande *försöksverksamhet med lokala alternativämnen på den naturvetenskapliga linjen*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:100,

37. beträffande *humaniora i de naturvetenskapliga och tekniska utbildningarna, m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub286 yrkande 2 och 1985/86:Ub290,

38. beträffande *näringsfysiologisk variant av den naturvetenskapliga linjen*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub824 yrkande 4,

39. beträffande *linje med miljöinriktning, m.m.*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub258 yrkandena 1 och 2,

40. beträffande *ett högre betygsmedelvärde på den naturvetenskapliga linjen*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub213 yrkande 16,

41. beträffande *lärlingsutbildning som alternativ till annan gymnasieutbildning samt färdigutbildning inom ramen för lärlingsutbildningen*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 i denna del, 1985/86:Ub833 yrkandena 6 och 7 samt 1985/86:N307 yrkande 26 i denna del,

42. beträffande *nytt statsbidragssystem för den gymnasiala lärlingsutbildningen*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 och 1985/86:N307 yrkande 26 i motsvarande delar,

43. beträffande *utbildning av hantverkare*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub287,

44. beträffande *viss lokalisering av lärlingsutbildning, m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub206, 1985/86:Ub208 yrkande 1 och 1985/86:Ub305,

45. beträffande *interkommunal ersättning för elever i den gymnasiala utbildningen för döva och gravt hörselskadade*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:100,

46. beträffande *beräkningsgrunder för belopp per elev avseende bidrag till studie- och yrkesorientering*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:100,

47. beträffande *huvudlärar- och institutionsföreståndartjänster*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub833 yrkande 16,

48. beträffande *systemet med timreduktioner*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 2, 1985/86:Ub803 yrkande 4, 1985/86:Ub813 yrkande 13 i denna del och 1985/86:Ub833 yrkande 15,

49. beträffande *rätten till hemspråksundervisning i gymnasieskolan*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub838 yrkande 17,

50. beträffande *visst verksamhetsstöd till Stockholms kommun*
att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ub813 yrkande 15 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

51. beträffande *en ytterligare minskning med tre procentenheter av statsbidraget till driftkostnader för gymnasieskolan*
att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 19 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkandena 3 och 4, 1985/86:Ub803 yrkande 2 i denna del, 1985/86:Ub813 yrkande 16 och 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del avslår proposition 1985/86:100,

52. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Bidrag till driften av gymnasieskolor* med anledning av proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkande 5, 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 i motsvarande delar samt 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4 500 511 000 kr.

## 2. Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom under 18 år m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 20 (s. 146-151) framlagda förslag och hemställer att

1. riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om att kommunerna skall erhålla ett garantibelopp för anordnande av utbildningsinslag,
2. riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om försöksverksamhet med samordning av resurserna för uppföljningsåtgärder och gymnasieskolans resurser,
3. riksdagen till *Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom under 18 år m.m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 223192000 kr.

## 3. Särskilda åtgärder i gymnasieskolan

Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 21 (s.151–152) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Särskilda åtgärder inom gymnasieskolan* för budgetåret 1986/87 anvisar ett anslag av 22147000 kr.

## 4. Bidrag till driften av fristående skolor på gymnasial nivå

Regeringen har under punkt B 22 (s.153–155) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen förordats om förslag till ram för budgetåret 1986/87 för statsbidragsgrundande årselevplatser vid fristående skolor på gymnasial nivå,
2. till Bidrag till driften av fristående skolor på gymnasial nivå för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 98180000 kr.

**Motionerna**

1985/86:Ub231 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m, fp, c) vari yrkas att riksdagen beslutar att statsbidrag till Stockholms Tekniska Institut skall utgå i nuvarande omfattning även efter läsåret 1986/87.

1985/86:Ub257 av Britta Hammarbacken m.fl. (c, m, fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen angivits angående statsbidrag till Sätergläntan Hemslöjdens gård.

1985/86:Ub264 av Lars Tobisson m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar tillerkänna Göteborgs högre samskola och Sigrid Rudebecks gymnasium i Göteborg statligt stöd enligt gällande stöd till fristående skolor på gymnasial nivå.

1985/86:Ub269 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari – så vitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om vissa fristående skolor samt bemyndigar regeringen att medge att totalramen för elevplatser vid fristående skolor på gymnasial nivå utökas med så många platser som behövs för att de i motionen angivna skolorna skall kunna få en årselevplatsram om 30 i varje årskurs på det gymnasiala stadiet i enlighet med skolöverstyrelsens bedömning av skolornas behov,

3. att riksdagen beslutar att med ändring av sitt tidigare ställningstagande statsbidrag skall utgå till Göteborgs högre samskola och Sigrid Rudebecks gymnasium också efter budgetåret 1987/88,

4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna det angelägna i att Stockholms Tekniska Institut efter genomförd kommunalisering kan fortsätta sin verksamhet med oförändrad inriktning och omfattning.

**Utskottet**

Från anslaget bekostas statsbidrag till sådana skolor med enskild huvudman som av regeringen har förklarats berättigade till statsbidrag enligt förordningen (1984:573) om statsbidrag till fristående skolor på gymnasial nivå (fristående skolor utan statligt reglerade tjänster). Bidraget enligt denna förordning utgår per ianspråktagen årselevplats med belopp som regeringen årligen fastställer per högstadieelev enligt förordningen (1983:97) om statsbidrag till fristående skolor för skolpliktiga elever. Detta belopp multipliceras med en faktor, som regeringen fastställer för utbildningen vid resp. skola.

Ur anslaget utgår enligt andra förordningar också bidrag till bl.a. riksinternatskolorna (Grännaskolan och Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket), skolor som omfattas av privatskolförordningen (Franska skolan i Stockholm, Göteborgs högre samskola, Sigrid Rudebecks gymnasium i Göteborg och Lundsbergs skola i Storfors), Bergsskolan i Filipstad, Vackstanässkolan i Södertälje och Apelrydsskolan i Båstad.

Den totala ramen årselevplatser som får ligga till grund för statsbidrag för ifrågavarande skolor fastställs av riksdagen. Regeringen fastställer för varje skola hur många årselevplatser som får ligga till grund för statsbidrag.

Statsrådet föreslår att den totala ramen skall ökas med 210 årselevplatser jämfört med innevarande budgetår så att den sammanlagt uppgår till 4900 årselevplatser för budgetåret 1986/87.

Av budgetpropositionen framgår att fem statsbidragsberättigade skolor har tillkommit under budgetåret 1985/86, nämligen tre Waldorfskolor (*Martinskolan i Stockholm, Rudolf Steinerskolan i Göteborg och Örjanskolan i Järna)* och två internationella skolor *(Tyska skolan och Lycée Français Saint-Louis, båda i Stockholm).* Av regeringens beslut framgår att statsbidrag lämnas för sammanlagt högst 15 årselevplatser i vardera årskurs 1–3, med början i årskurs 1 läsåret 1985/86.

Enligt motion 1985/86:Ub269 (fp) är det inte rimligt att de fem skolor som nu har förklarats statsbidragsberättigade blir utan bidrag för varje elev

som – inom en klass – befinner sig utanför de femton första elevplatserna i årskursen. Skolöverstyrelsen (SÖ) har, påpekas det i motionen, i anslutning till regeringens behandling av dessa ärenden räknat med en ram om 30 årselevplatser per årskurs.

Enligt motionärernas mening bör årselevplatsramen för varje årskurs på det gymnasiala stadiet vara 30 för de nu aktuella skolorna, precis som vid alla andra skolor. Inom en och samma klass bör bidrag utgå för varje elev, även den sextonde eller sjuttonde. Motionärerna hemställer att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ifrågavarande fristående skolor samt bemyndigar regeringen att medge att totalramen för elevplatser vid fristående skolor på gymnasial nivå utökas med så många platser som behövs för att de i motionen angivna skolorna skall kunna få en årselevplatsram om 30 i varje årskurs på det gymnasiala stadiet i enlighet med SÖ:s bedömning av skolornas behov (yrkande 1).

Av det föregående framgår att riksdagen beslutar om den totala ramen årselevplatser för fristående skolor på gymnasial nivå. Det ankommer på regeringen att för varje skola besluta om statsbidrag och därvid förklara fristående skola berättigad till statsbidrag enligt de grunder som riksdagen har beslutat.

Av såväl budgetpropositionen som motionen framgår att regeringen bedömt att de ifrågavarande skolorna uppfyller de av riksdagen angivna villkoren för statligt bidrag. Det är regeringen som mot bakgrund av kända förhållanden i vad avser berörd skolas organisation och elevutveckling skall besluta om omfattningen av resp. skolas ram. Utskottet vill med anledning av vad som anförs i motionen peka på – vilket redan har framgått av det föregående – att bidraget är elevrelaterat och avser ianspråktagen plats. Utskottet anser att riksdagen med hänvisning till det anförda nu bör avslå motion 1985/86:Ub269 yrkande 1.

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att utrymmet inom årselevplatsramen bör vara så stort att man kan göra en reell prövning av fristående skolors ansökningar om statsbidrag utifrån de principer som riksdagen har antagit (prop. 1983/84:118, UbU 1983/84:27, rskr. 1983/84:366). Utskottet har ej något att erinra mot vad i budgetpropositionen har anförts om ram för budgetåret 1986/87 för statsbidragsgrundande årselevplatser vid fristående skolor på gymnasial nivå och föreslår att riksdagen bifaller propositionen i den delen.

I motion 1985/86:Ub257 (c, m, fp) begärs att *Sätergläntan Hemslöjdens gård* i Insjön skall erhålla ett större statligt bidrag. Motionärerna anför att skolan drivs med ett växande underskott vilket uppkommer genom en alltför låg omräkningsfaktor.

Utskottet har erfarit att man inom regeringskansliet (utbildningsdepartementet) avser att vidta de särskilda åtgärder som erfordras i de fall en skola har drabbats av ytterligare underskott till följd av övergången år 1984 till det nya statsbidragssystemet. För bl.a. detta ändamål beräknas för budgetåret 1986/87 3 milj. kr. till regeringens disposition. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionen.

I budgetpropositionen beräknas ett sammanlagt medelsbehov om 98180000 kr. under anslaget för nästa budgetår, vilket belopp regeringen föreslår att riksdagen skall anvisa såsom ett förslagsanslag.

Utskottet tillstyrker att riksdagen anvisar de begärda medlen.

I motionerna 1985/86:Ub264 (m) och 1985/86:Ub269 (fp) yrkande 3 erinras om riksdagens beslut våren 1984 om fristående skolor i den del det avsåg statsbidraget till *Göteborgs högre samskola* och *Sigrid Rudebecks gymnasium* i Göteborg. Beslutet innebär att en avveckling av statsbidraget till de båda skolorna borde vara påbörjad senast budgetåret 1988/89 (UbU 1983/84:27 s. 11 f.). Motionärerna finner beslutet olyckligt och framhåller att skolorna är väl fungerande enheter och åberopar bl.a. tillämpningen av Montessoripedagogik på de lägre stadierna vid samskolan, vilket ger speciella förutsättningar för särskilda pedagogiska inslag i verksamheten på det gymnasiala stadiet där. Motionärerna begär att riksdagen ändrar sitt beslut så att skolorna får statligt bidrag i oförändrad omfattning även efter budgetåret 1987/88.

Riksdagen avslog under föregående riksmöte en motion med likartat yrkande (mot. 1984/85:1941, UbU 1984/85:18). Utskottet har inte funnit att något nytt har framkommit i ärendet som bör föranleda riksdagen att ändra sitt tidigare ställningstagande i vad gäller statsbidraget till ifrågavarande skolor. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna.

*Stockholms Tekniska Institut (STI)* och formerna för dess fortsatta verksamhet behandlades av riksdagen våren 1984 (prop. 1983/84:118, UbU 1983/84:27, rskr. 1983/84:366). Utskottet framhöll då att det är angeläget att verksamheten vid STI får fortsätta. Det bör ske med hjälp av statliga insatser och i huvudsak med oförändrad inriktning. Den fortsatta verksamheten borde bli föremål för överläggningar mellan berörda parter i syfte att föra över verksamheten till Stockholms kommun. Vid en kommunalisering bör man, anförde utskottet, så långt möjligt skapa förutsättningar för att de nuvarande yttre formerna för verksamheten i huvudsak kan bibehållas. Detta borde beaktas vid en beräkning av ett framtida statligt stöd till Stockholms kommun. Det nuvarande statliga stödet till STI borde tills vidare utgå i oförändrad omfattning, dock längst t.o.m. budgetåret 1986/87. Vad utskottet anförde om STI gav riksdagen som sin mening regeringen till känna.

I motion 1985/86:Ub231 (m, fp, c) åberopas att STI fyller en viktig uppgift som utbildningsinstitution. Riksdagsbeslutet år 1984 är beklagligt. Det föreligger enligt motionärerna stor risk för att STI kommer att förlora sin profil vid ett överförande av skolan till kommunalt huvudmannaskap. Motionärerna hemställer att riksdagen beslutar att statsbidrag till STI skall utgå i nuvarande omfattning även efter läsåret 1986/87. I motion 1985/86:Ub269 (fp) erinras om innebörden av riksdagens beslut år 1984. Enligt vad som erfarits av motionärerna skulle de pågående överläggningarna om kommunalisering av STI bl.a. syfta till att kraftigt minska utbildningsutbudet. För att motverka detta bör riksdagen nu upprepa sitt tidigare uttalande (yrkande 4).

Utskottet har i det föregående återgivit vad riksdagen beslutade våren 1984 beträffande STI. För närvarande pågår överläggningar mellan berörda parter om institutets framtida verksamhet. Då denna även framdeles avses bli bedriven med hjälp av statliga medel, utgår utskottet från att regeringen följer utvecklingen och att avseende därvid fästs vid riksdagens uttalande. Utskottet finner ej skäl för riksdagen att ändra sitt tidigare beslut om STI, ej heller bör riksdagen nu åter som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anförde i ärendet för två år sedan.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 1985/86:Ub231 och 1985/86:Ub269 yrkande 4.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *ram för budgetåret 1986/87 för statsbidragsgrundande årselevplatser vid fristående skolor på gymnasial nivå, m.m.*
att riksdagen med avslag på motion 1985/86:Ub269 yrkande 1 godkänner vad som har föreslagits i proposition 1985/86:100,

2. beträffande *statsbidraget till Sätergläntan Hemslöjdens gård*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub257,

3. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Bidrag till driften av fristående skolor på gymnasial nivå* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 98180000 kr.,

4. beträffande *Göteborgs högre samskola och Sigrid Rudebecks gymnasium*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub264 och 1985/86:Ub269 yrkande 3,

5. beträffande *Stockholms Tekniska Institut*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub231 och 1985/86:Ub269 yrkande 4.

Stockholm den 10 april 1986

På utbildningsutskottets vägnar

*Georg Andersson*

Närvarande: Georg Andersson (s), Lars Gustafsson (s), Helge Hagberg (s), Ylva Annerstedt (fp), Lars Svensson (s), Birgitta Rydle (m), Ingvar Johnsson (s), Barbro Nilsson (s), Göran Allmér (m), Margareta Hemmingsson (s), Larz Johansson (c), Björn Samuelson (vpk), Birger Hagård (m), Lennart Alsén (fp) och Jan Hyttring (c).

## 1. Gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87, m.m. (punkt 1, mom. 3)

Ylva Annerstedt (fp) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Utskottet, som" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

SÖ har i anslagsframställningen inför budgetåret 1986/87 föreslagit att direktramen skall omfatta 297300 årselevplatser, vilket är 4000 fler platser än vad regeringen nu förordar. Utskottet delar uppfattningen som framförts i motion 1985/86:Ub213 att SÖ:s förslag är det mest realistiska, om man har ambitionen att alla ungdomar under 20 år i första hand skall erbjudas en plats i gymnasieskolan. De ungdomar som utestängs återfinns inom kommunernas uppföljningsverksamhet. Denna ger i sämsta fall ingen utbildning alls och är alltså ett sämre alternativ för den unga människa som snart skall slussas ut på arbetsmarknaden, där det ställs allt större krav på utbildning.

Med det anförda tillstyrker utskottet att direktramen för nästa budgetår i enlighet med yrkande 15 i motion 1985/86:Ub213 skall omfatta 4000 årselevplatser (ca 1700 intagningsplatser) fler än förslaget i budgetpropositionen. I vad gäller den lilla ramens storlek har utskottet inget att erinra mot regeringens förslag. Vad utskottet har anfört om gymnasieskolans totala dimensionering bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Riksdagen bör därjämte avslå såväl budgetpropositionen i nu berörd del som motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 3 och 1985/86:Ub813 yrkandena 7 och 8 samt yrkande 9 i denna del.

*dels* att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

> 3. beträffande *gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87, m.m.*
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del och med avslag på proposition 1985/86:100 och motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 3 och 1985/86:Ub813 yrkandena 7 och 8 samt yrkande 9 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 2. Gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87, m.m. (punkt 1, mom. 3)

Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Utskottet, som" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion 1985/86:Ub813 vill utskottet peka på att regeringens förslag om en i förhållande till innevarande budgetår oförändrad dimensionering av gymnasieskolan innebär en viss reell minskning i förhållande till antalet 16-åringar, vilket ökar något nästa budgetår.

Detta rimmar enligt utskottets mening illa med regeringens uttalade ambition att alla sökande under 20 år bör beredas plats i gymnasieskolan.

Utskottet anser att riksdagen bör tillmötesgå kravet om en totaldimensionerad gymnasieskola såsom det har uttalats i motionerna 1985/86: Ub803 och 1985/86:Ub813. En sådan omfattning på gymnasieskolans intagningskapacitet bör innebära att den nuvarande ordningen med prioritering av 16- och 17-åringarna bör upphöra att gälla.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet förslaget i motion 1985/86: Ub813 yrkande 9 att direktramen för budgetåret 1986/87 bör omfatta 130000 intagningsplatser (+6000) och den lilla ramen 38000 årselevplatser (+4770). Vad utskottet nu har anfört om direktramens och lilla ramens storlek samt om upphörande med prioriteringen av 16- och 17-åringarna bör riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 3 och 1985/86:Ub813 yrkandena 7 och 8 samt yrkande 9 i denna del och med avslag på budgetpropositionen som sin mening ge regeringen till känna. Därjämte bör riksdagen avslå även motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 och 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del.

*dels* att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

> 3. beträffande *gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87, m.m.*
> att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 3 och 1985/86:Ub813 yrkandena 7 och 8 samt yrkande 9 i denna del och med avslag på proposition 1985/86:100 och motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del och 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 3. Gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87, m.m. (punkt 1, mom. 3)

Björn Samuelson (vpk) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Utskottet, som" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

För att garantera alla ungdomar – som så önskar – en plats i gymnasieskolan måste enligt utskottets uppfattning antalet intagningsplatser ökas, en ökning som inte minst motiveras av att alla upp till 20 års ålder skall garanteras en gymnasial utbildning. Utskottet tillstyrker det förslag till dimensionering som förts fram i motion 1985/86:Ub256. Sålunda bör direktramen för budgetåret 1985/86 tillföras 4000 intagningsplatser fler än i regeringens förslag och den lilla ramen likaså 4000 årselevplatser. I övrigt har utskottet inget att erinra mot vad i budgetpropositionen har anförts i vad gäller dimensioneringen.

Vad utskottet har anfört om direktramen och den lilla ramen för budgetåret 1986/87 bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del och med avslag på budgetpropositionen som sin mening ge regeringen till känna. Riksdagen bör därjämte avslå motionerna

1985/86:Ub213 yrkande 15, 1985/86:Ub803 yrkande 3 och 1985/86:Ub813 yrkandena 7 och 8 samt yrkande 9 i denna del.

*dels* att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1986/87, m.m.*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del och med avslag på proposition 1985/86:100 och motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 3 och 1985/86:Ub813 yrkandena 7 och 8 samt yrkande 9 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 4. Upphävande av tidigare beslut om bemyndigande för regeringen att utöka totalramen för budgetåret 1986/87 (punkt 1, mom. 4)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Utskottet finner" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som förordas i motion 1985/86:Ub833 anser utskottet att riksdagen inte bör ge regeringen möjlighet att på grundval av ett bemyndigande utöka den totala ramen för gymnasieskolan. Ifall en utökning av arbetsmarknadsskäl bedöms nödvändig, bör regeringen återkomma till riksdagen med begäran om medel härför på tilläggsbudget. Riksdagen bör sålunda upphäva sitt tidigare beslut om bemyndigande för regeringen att för budgetåret 1986/87 kunna besluta om en större total ram för gymnasieskolan än den som utskottet just har tillstyrkt. Detta bör riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ub833 yrkande 11 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *upphävande av tidigare beslut om bemyndigande för regeringen att utöka totalramen för budgetåret 1986/87*
att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ub833 yrkande 11 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 5. En gymnasieplats för alla 19-åringar (punkt 1, mom. 5)

*Under förutsättning av bifall till reservation 2*

Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Utskottet gör" och på s. 12 slutar "gymnasial utbildning" bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av att utskottet i det föregående har tillstyrkt motion 1985/86:Ub813 i vad avser en total dimensionering av gymnasieskolan som väsentligt överstiger vad regeringen har föreslagit anser utskottet det inte nödvändigt att riksdagen beslutar bemyndiga regeringen att vidta särskilda

åtgärder avseende 19-åringarna i enlighet med vad föredragande statsrådet har anfört. Den av utskottet sålunda förordade dimensioneringen bör medge att alla sökande, även de äldre som inte kommer direkt från grundskolan, kan erbjudas en plats i gymnasieskolan. Riksdagen bör med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 9 i denna del och med avslag på budgetpropositionen som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet har anfört om att ett särskilt bemyndigande för regeringen om eventuella särskilda åtgärder för 19-åringar som vill komma in i gymnasieskolan inte är påkallat.

*dels* att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

> 5. beträffande *en gymnasieplats för alla 19-åringar*
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 9 i denna del och med avslag på proposition 1985/86:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 6. Sektorsramar för budgetåret 1986/87 (punkt 1, mom. 7)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar "Utskottet har" och slutar "budgetåret 1986/87" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med motionärerna i motion 1985/86:Ub833 erinra om att kopplingen mellan gymnasieskolans planeringssektorer och arbetsmarknadens behov är svag. Mot bakgrund härav bör det vara möjligt att i större utsträckning beakta elevernas önskemål vid besluten om elevplatsernas fördelning mellan sektorerna och ta fasta på erfarenheterna att elever med längre (tre- och fyraåriga) utbildningar i gymnasieskolan hävdar sig bättre än övriga på arbetsmarknaden. Utskottet tillstyrker med hänvisning härtill den i motion 1985/86:Ub833 förordade inriktningen på intagningsplatsernas fördelning mellan sektorerna. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkande 2 och med avslag på budgetpropositionen och motion 1985/86:Ub275 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

> 7. beträffande *sektorsramar för budgetåret 1986/87*
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkande 2 och med avslag på proposition 1985/86:100 och motion 1985/86:Ub275 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 7. Flera platser på minst treåriga linjer (punkt 1, mom. 8)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Birger Hagård (m) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar "Utskottet har" och på s. 16 slutar "yrkande 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i vad som i de båda förevarande motionerna har

anförts om det angelägna i att de minst treåriga linjernas utbildningar garanteras ett så stort utbud att ungdomarna i allt större utsträckning kan tas emot på dessa studievägar. Utskottet hänvisar till vad motionärerna har anfört om värdet av dessa utbildningar såväl i vad gäller att kunna hävda sig på arbetsmarknaden som beträffande förutsättningarna att framgångsrikt bedriva högre studier.

Utskottet anser att riksdagen som sin mening bör ge regeringen till känna att berörda myndigheter redan inför nästa läsår så långt som möjligt beaktar elevernas önskemål om längre utbildningar vid utläggningen av platserna. Vidare bör regeringen vid beslut om gymnasieskolans dimensionering för kommande budgetår sträva efter att öka de minst treåriga linjernas andel av resp. ramar.

*dels* att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *flera platser på minst treåriga linjer*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub218 och 1985/86:Ub833 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 8. Företagsförlagd yrkesutbildning (punkt 1, mom. 11)

*Under förutsättning av bifall till reservation 2*

Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar "Utskottet har" och slutar "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt motion 1985/86:Ub813 i vad avser en jämfört med regeringens förslag utökad dimensionering av gymnasieskolan. I överensstämmelse med förevarande yrkande av samma motion bör det av utskottet sålunda förordade tillskottet av platser främst avse företagsförlagd yrkesutbildning. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *företagsförlagd yrkesutbildning*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 9. Antalet platser i lärlingsutbildningen (punkt 1, mom. 12)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Larz Johansson (c), Birger Hagård (m), Lennart Alsén (fp) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar "Utskottet konstaterar" och slutar "utskottet motionerna" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör riksdagen genom ett uttalande göra klart att vad i budgetpropositionen (ss. 129 och 142) anförs om beräknat antal platser i gymnasial lärlingsutbildning för budgetåret 1986/87 inte skall uppfattas som en bestämd övre gräns för antalet platser. Någon sådan

gräns bör inte finnas. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 och 1985/86:N307 yrkande 26 i motsvarande delar och med anledning av motion 1985/86:Ub833 yrkande 8 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *antalet platser i lärlingsutbildningen*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 och 1985/86:N307 yrkande 26 samt med anledning av motion 1985/86:Ub833 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

## 10. Gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1987/88 (punkt 1, mom. 14)

Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar "Utskottet har" och slutar "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till de motiv som anförs i motion 1985/86:Ub813 förordar utskottet att gymnasieskolan för budgetåret 1987/88 får en sådan dimensionering totalt att direktramen omfattar 132000 intagningsplatser och den lilla ramen 39000 årselevplatser. Detta bör riksdagen med bifall till yrkande 10 i motionen och med avslag på budgetpropositionen och motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1987/88*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 10 och med avslag på proposition 1985/86:100 och motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

## 11. Gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1987/88 (punkt 1, mom. 14)

Björn Samuelson (vpk) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar "Utskottet har" och slutar "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till de motiv som anförs i motion 1985/86:Ub256 förordar utskottet att gymnasieskolan för budgetåret 1987/88 får en sådan dimensionering totalt att direktramen omfattar 128000 intagningsplatser och den lilla ramen 37230 årselevplatser. Detta bör riksdagen med bifall till motionens yrkande 1 i denna del och med avslag på budgetpropositionen och motion 1985/86:Ub813 yrkande 10 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *gymnasieskolans direktram och lilla ram för budgetåret 1987/88*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del och med avslag på proposition 1985/86:100 och motion 1985/86:Ub813 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 12. Sektorsramar för budgetåret 1987/88 (punkt 1, mom. 15)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar "Utskottet, som" och slutar "budgetåret 1987/88" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att intagningsplatserna i direktramen bör fördelas mellan sektorerna i överensstämmelse med vad som förordas i motion 1985/86:Ub833. Utskottet hänvisar till de skäl som i motionen anförs för en sådan fördelning. Riksdagen bör med bifall till yrkande 3 i motionen och med avslag på proposition 1985/86:100 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet har anfört om sektorsramar för budgetåret 1987/88.

*dels* att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *sektorsramar för budgetåret 1987/88*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkande 3 och med avslag på proposition 1985/86:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 13. Visst bemyndigande (punkt 1, mom. 16)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar "Utskottet anser" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till uppfattningen som framförs i motion 1985/86:Ub833 att riksdagen inte skall ge regeringen det bemyndigande att utöka totalramen för budgetåret 1987/88 som begärs i budgetpropositionen. Om en sådan utökning bedöms nödvändig, bör regeringen återkomma till riksdagen med begäran om erforderliga medel på tilläggsbudget. Riksdagen bör sålunda bifalla motionens yrkande 11 i denna del och därjämte avslå budgetpropositionen i berörd del.

*dels* att utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *visst bemyndigande*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkande 11 och med avslag på proposition 1985/86:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 14. Direktramens och lilla ramens storlek för budgetåret 1988/89 (punkt 1, mom. 17)



Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar "Utskottet har" och slutar "yrkande 11" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till de skäl för en avsevärt större intagningskapacitet i gymnasieskolan som anförs i motion 1985/86:Ub813 förordar utskottet i enlighet med yrkande 11 i motionen att planeringsramarna för budgetåret 1988/89 skall omfatta dels såvitt gäller direktramen 132000 intagningsplatser, dels såvitt gäller lilla ramen 39000 årselevplatser. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 11 och med avslag på budgetpropositionen och motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

> 17. beträffande *direktramens och lilla ramens storlek för budgetåret 1988/89*
>
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 11 och med avslag på proposition 1985/86:100 och motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

## 15. Direktramens och lilla ramens storlek för budgetåret 1988/89 (punkt 1, mom. 17)

Björn Samuelson (vpk) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar "Utskottet har" och slutar "yrkande 11" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till de skäl för en större intagningskapacitet i gymnasieskolan som anförs i motion 1985/86:Ub256 förordar utskottet i enlighet med yrkande 1 i motionen att planeringsramarna för budgetåret 1988/89 skall omfatta dels 128000 intagningsplatser på direktramen, dels 37230 årselevplatser på lilla ramen. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del och med avslag på budgetpropositionen och motion 1985/86:Ub813 yrkande 11 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

> 17. beträffande *direktramens och lilla ramens storlek för budgetåret 1988/89*
>
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 1 i denna del och med avslag på proposition 1985/86:100 och motion 1985/86:Ub813 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

## 16. Sektorsramar för budgetåret 1988/89 (punkt 1, mom. 18)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar "Ej heller" och slutar "i budgetpropositionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet förordar att elevplatserna fördelas på sektorsramarna vid planeringen av gymnasieskolan för budgetåret 1988/89 enligt förslaget i motion 1985/86:Ub833. En ökning av antalet platser bör sålunda ske på HS- och JST-sektorerna i överensstämmelse med yrkande 4 i motionen, och en motsvarande minskning bör komma till stånd av VSK-sektorn. Detta bör riksdagen med bifall till motionsyrkandet och med avslag på budgetpropositionen som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. beträffande *sektorsramar för budgetåret 1988/89*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkande 4 och med avslag på proposition 1985/86:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 17. Sektorsindelning i framtiden, m.m. (punkt 1, mom. 19)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar "Som framgår" och slutar "avslå motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att den nu använda sektorsindelningen bör överges inför kommande dimensioneringsbeslut. I stället bör en indelning komma till stånd som bygger på gymnasieskolans linjer och specialkurser. Vidare anser utskottet att möjligheterna ytterligare bör vidgas för länsskolnämnderna att omfördela platser mellan de olika utbildningsvägarna. Dessa av utskottet angivna riktlinjer bör vara vägledande för regeringens förslag under nästkommande riksmöte om förändringar i gymnasieskolans planeringssystem. Vad utskottet har anfört om sektorsindelning i framtiden och om större möjligheter att omfördela elevplatser mellan olika utbildningsvägar bör riksdagen med bifall till förevarande motionsyrkanden som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *sektorsindelning i framtiden*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkandena 9 och 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 18. Inriktningen på utvecklingsarbetet i gymnasieskolan (punkt 1, mom. 23)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottet yttrande på s. 21 som börjar "Riksdagen beslutade" och slutar "yrkande 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill med anledning av motionen anföra följande.

Utskottet vänder sig liksom motionärerna mot olika former av försöksverksamhet och utvecklingsarbete i gymnasieskolan som leder till att skilda utbildningars särdrag suddas ut. Gymnasieskolans utbildningar bör i stället kunna erbjuda all den variation som elevernas önskemål motiverar. Det ligger enligt utskottets mening inte något egenvärde i att göra skillnaderna mindre mellan olika utbildningsinriktningar. Kraven på varje enskild utbildningsväg bör definieras utan snedblickar på utbildningar för andra syften och med andra mål. Djupare kunskaper ger en bättre grund också för föränderliga arbetsmarknadskrav än ytlig överblick.

De yrkesinriktade gymnasieutbildningarna bör närmas arbetslivet. Utskottet vill i sammanhanget peka på den i motion 1985/86:Ub833 föreslagna formen av lärlingsutbildning som ett sätt att avsevärt förbättra den gymnasiala yrkesutbildningen.

Vad utskottet nu har anfört om inriktningen på ett fortsatt utvecklingsarbete i gymnasieskolan bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub808 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 23 bort ha följande lydelse:

23. beträffande *inriktningen på utvecklingsarbetet i gymnasieskolan*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub808 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 19. Utvecklingsarbetets omfattning (punkt 1, mom. 24)

Ylva Annerstedt (fp) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 22 som börjar "Vid sin" och slutar "12 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det positivt att man ute i skolorna har en gynnsam inställning till försöksverksamhet och till förändringar. Mot bakgrund av det stora antalet försöksprojekt – i budgetpropositionen anges att ca 700 sådana har igångsatts – är det emellertid angeläget att regeringen uppmärksammar utvecklingen, så att denna inte leder till att försöken får en sådan omfattning att utvärderingen eftersätts. En utvärdering av försöksverksamheten måste ske för att ett gott underlag skall kunna föreligga vid kommande beslut om förändringar i gymnasieskolan. Denna ambition att analysera och utvärdera försöken sätter enligt utskottets mening en viss gräns för omfattningen av försöksverksamheten i gymnasieskolan. Riksdagen bör med bifall till motion 1985/86:Ub213 yrkande 12 som sin mening ge regeringen detta till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 24 bort ha följande lydelse:

24. beträffande *utvecklingsarbetets omfattning*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub213 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 20. Gemensam start i gymnasieskolan (punkt 1, mom. 25)



Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Birger Hagård (m) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 22 som börjar "I sitt" och slutar "yrkande 13" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i motionärernas uppfattning om gemensam start i gymnasieskolan. Regering och riksdag har tidigare avvisat förslag härom. Mot bakgrund av vissa förslag som SÖ har fört fram i sin anslagsframställning finner utskottet det påkallat att riksdagen genom ett uttalande gör klart att gemensam start i gymnasieskolan inte skall komma i fråga. Med det anförda tillstyrker utskottet yrkande 13 i förevarande motion.

*dels* att utskottets hemställan under 25 bort ha följande lydelse:

> 25. beträffande *gemensam start i gymnasieskolan*
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub213 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 21. Grund- och tilläggskurser och kursrelaterade betyg (punkt 1, mom. 26)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Birger Hagård (m) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar "Beträffande ett" och på s. 23 slutar "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

Det system med grund- och tilläggskurser som gymnasieutredningen diskuterade i sitt betänkande är underlaget för de förslag som föredragande statsrådet presenterar i budgetpropositionen i samband med åtgärder för särskilda stödinsatser för elever med behov av individuella studielösningar. Dessa insatser skall prövas i försöksverksamhet redan från läsåret 1986/87.

Den föreslagna modellen för gymnasiestudier och ett kursrelaterat betygssystem hör intimt samman, varför överväganden om ett förändrat betygssystem snabbt måste presenteras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet tillstyrker med det anförda yrkande 14 i motion 1985/86:Ub213.

*dels* att utskottets hemställan under 26 bort ha följande lydelse:

> 26. beträffande *grund- och tilläggskurser och kursrelaterade betyg*
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub213 yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 22. Timplanejämkningar för personliga intresseval, m.m. (punkt 1, mom. 27)



Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Birger Hagård (m) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 23 som börjar "Frågan om" och slutar "yrkande 14" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att de nuvarande hindren för eleverna att genom individuella timplanejämkningar kunna tillgodose egna anlag och intressen för vissa skolämnen bör undanröjas. Riksdagen bör därför ändra sitt beslut under riksmötet 1983/84 (prop. 1983/84:116, UbU 1983/84:29, rskr. 1983/84:412) att ifrågavarande timplanejämkningar skall avse endast idrott eller estetiska ämnen. Riksdagen bör med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 17 och 1985/86:Ub833 yrkande 14 och med anledning av motion 1985/86:Ub230 som sin mening ge regeringen till känna att även teoretiska ämnen såsom språk och matematik skall kunna omfattas av de individuella timplanejämkningarna och att antalet valbara timmar i huvudsak skall överensstämma med vad som gäller för verksamheten med ramtimplaner.

*dels* att utskottets hemställan under 27 bort ha följande lydelse:

> 27. beträffande *timplanejämkningar för personliga intresseval, m.m.*
> att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 17 och 1985/86:Ub833 yrkande 14 och med anledning av motion 1985/86:Ub230 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 23. Försöksverksamhet med särskild matematikkurs för speciellt matematiskt begåvade elever (punkt 1, mom. 34)

Björn Samuelson (vpk) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar "Utskottet föreslår" och slutar "estetiskt ämne" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är förslaget om särskilda medel och en särskild matematikkurs för speciellt matematiskt begåvade elever något som särskilt i tider av knappa resurser strider mot de jämlikhetssträvanden som bör genomsyra gymnasieskolan. Utskottet anser att det bör vara fullt möjligt att odla sina intressen i t.ex. matematik utan att det behövs särskilda anordningar och särskilda medel på det sätt som nu förordas av regeringen. Med det anförda avstyrker utskottet vad i budgetpropositionen har föreslagits om särskild matematikkurs för vissa elever.

*dels* att utskottets hemställan under 34 bort ha följande lydelse:

> 34. beträffande *försöksverksamhet med särskild matematikkurs för speciellt matematiskt begåvade elever*
> att riksdagen avslår proposition 1985/86:100,

## 24. Ett högre betygsmedelvärde på den naturvetenskapliga linjen (punkt 1, mom. 40)

Ylva Annerstedt (fp) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 30 som börjar "Utskottet behandlade" och slutar "förevarande motionsyrkande" bort ha följande lydelse:

SÖ beslutade i januari 1976 att fr.om. läsåret 1975/76 tills vidare ändra betygsnivån i ämnena matematik, fysik, kemi och biologi så att medelvärdet för hela riket blir 3,3 i den referensgrupp som utgörs av elever i resp. årskurs från naturvetenskaplig och fyraårig teknisk linje.

Med hänvisning till vad i motionen anförs om speciella problem i vad gäller rekryteringen av elever till den naturvetenskapliga linjen finner utskottet i likhet med motionärerna att det är angeläget att ytterligare åtgärder vidtas för att snabbt förbättra situationen. En sådan åtgärd är enligt utskottets mening att höja betygsmedelvärdet till förslagsvis 3,5. Den modell för viktning av betyg som folkpartiet motionerat om vid flera tillfällen och som tillträdesutredningen nu föreslår är naturligtvis en angelägen åtgärd men ger inte det snabba resultat som en höjning av betygsmedelvärdet gör. Regeringen bör ge SÖ i uppdrag att lägga fram ett sådant förslag och att vidta även andra åtgärder som överstyrelsen finner lämpliga i syfte att stärka den naturvetenskapliga linjens ställning. Riksdagen bör med hänvisning till det anförda bifalla motion 1985/86:Ub213 yrkande 16.

*dels* att utskottets hemställan under 40 bort ha följande lydelse:

> 40. beträffande *ett högre betygsmedelvärde på den naturvetenskapliga linjen*
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub213 yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 25. Lärlingsutbildningen som alternativ till annan gymnasieutbildning samt färdigutbildning inom ramen för lärlingsutbildningen (punkt 1, mom. 41)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Larz Johansson (c), Birger Hagård (m), Lennart Alsén (fp) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 30 börjar "Riksdagen beslutade" och på s. 31 slutar "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Den reguljära gymnasiala lärlingsutbildningen är enligt utskottets mening en utbildningsform som är likvärdig med övrig gymnasial utbildning. Den bör därför kunna vara ett alternativ till linjer och specialkurser i gymnasieskolan, om eleverna önskar det.

I vad gäller det tredje året i lärlingsutbildning, den s.k. färdigutbildningen, anser utskottet i likhet med motionärerna att ett sådant år skall ingå i den gymnasiala lärlingsutbildningen, och därvid bör statsbidrag utgå. Så var fallet med färdigutbildningen före riksdagens beslut under riksmötet 1983/84 om reguljär gymnasial lärlingsutbildning.

Vad utskottet nu har anfört om lärlingsutbildningen som en fullvärdig utbildningsform och om färdigutbildning inom den reguljära lärlingsutbildningen bör riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 i denna del, 1985/86:Ub833 yrkandena 6 och 7 samt 1985/86:N307 yrkande 26 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 41 bort ha följande lydelse:

> 41. beträffande *lärlingsutbildningen som alternativ till annan gymnasieutbildning samt färdigutbildning inom ramen för lärlingsutbildningen*
> att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 i denna del, 1985/86:Ub833 yrkandena 6 och 7 samt 1985/86:N307 yrkande 26 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 26. Nytt statsbidragssystem för den gymnasiala lärlingsutbildningen (punkt 1, mom. 42)

Ylva Annerstedt (fp) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utkottets yttrande på s. 31 som börjar "Riksdagen har" och slutar "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Ett stimulansbidrag i form av ett lönebidrag bör enligt utskottets mening utgå till lärlingsutbildningen med 75% av lärlingens lön under det första året, 50% av lönen under det andra året och 25% av lönen under det tredje året. De timlönekostnader som bidraget grundas på bör utgå från ett genomsnitt av existerande avtal för lärlingar. Regeringen bör, efter beräkningar av genomsnittskostnaderna för lärlingsavtalen, lägga fram för riksdagen förslag till ett sådant statsbidragssystem. Riksdagen bör med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 och 1985/86:N307 yrkande 26 i motsvarande delar som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet har anfört.

*dels* att utskottets hemställan under 42 bort ha följande lydelse:

> 42. beträffande *nytt statsbidragssystem för den gymnasiala lärlingsutbildningen*
> att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 18 och 1985/86:N307 yrkande 26 i motsvarande delar som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 27. Huvudlärar- och institutionsföreståndartjänster (punkt 1, mom. 47)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 32 som börjar "Utskottet finner" och slutar "motionsyrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker motionsyrkandet och föreslår därmed att riksdagen med ändring av sitt beslut under föregående riksmöte om skolledningens

framtida organisation nu beslutar att huvudlärar- och institutionsföreståndartjänster skall finnas i gymnasieskolan även efter den 1 juli 1987. Detta bör riksdagen med *bifall till motion* 1985/86:Ub833 yrkande 16 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 47 bort ha följande lydelse:

47. beträffande *huvudlärar- och institutionsföreståndartjänster*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 28. Systemet med timreduktioner (punkt 1, mom. 48)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 33 som börjar "Utskottet anser" och slutar "yrkande 15" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar i likhet med motionärerna i motion 1985/86:Ub833 att det nuvarande systemet med timreduktioner är besvärande framför allt för språkundervisningen. Riksdagen bör ändra sitt beslut från riksmötet 1983/84 (prop. 1983/84:40 bil. 6, UbU 1983/84:7, rskr. 1983/84:91) och nu besluta att reduktion av lärartimtalet för undervisning endast bör komma i fråga, när elevantalet i gruppen är 15 eller mindre. Utskottet anser att ytterligare medel under anslaget inte skall behöva beräknas för ändamålet. En finansiering av förändringen bör vara möjlig genom omfördelning av resurser inom anslaget. Vad utskottet har anfört om förändring av systemet med timreduktioner bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkande 15 och med anledning av motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 2, 1985/86:Ub803 yrkande 4 och 1985/86:Ub813 yrkande 13 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 48 bort ha följande lydelse:

48. beträffande *systemet med timreduktioner*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub833 yrkande 15 och med anledning av motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 2, 1985/86:Ub803 yrkande 4 och 1985/86:Ub813 yrkande 13 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 29. Systemet med timreduktioner (punkt 1, mom. 48)

Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 33 som börjar "Utskottet anser" och slutar "yrkande 15" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motionerna 1985/86:Ub803 och 1985/86:Ub813 att systemet med timreduktioner mycket allvarligt har påverkat undervisningens kvalitet. Riksdagen bör mot bakgrund härav uttala sig för att timreduktionerna skall avvecklas. Det bör ske under de två närmast följande budgetåren på sådant sätt att i huvudsak hälften av timreduktionerna tas bort för budgetåret 1986/87 och resten budgetåret

1987/88. Utskottet återkommer till medelsberäkningen för detta ändamål i det följande. Vad utskottet har anfört om systemet med timreduktioner bör riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 4 och 1985/86:Ub813 yrkande 13 i denna del samt med anledning av motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 2 och 1985/86:Ub833 yrkande 15 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 48 bort ha följande lydelse:

48. beträffande *systemet med timreduktioner*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 4 och 1985/86:Ub813 yrkande 13 i denna del samt med anledning av motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 2 och 1985/86:Ub833 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

## 30. Systemet med timreduktioner (punkt 1, mom. 48)

Björn Samuelson (vpk) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 33 som börjar "Utskottet anser" och slutar "yrkande 15" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion 1985/86:Ub256 innebär timreduktionerna en nedskärning av gymnasieskolans resurser som inte bör accepteras. Det nuvarande systemet med timreduktioner innebär minskade möjligheter till undervisning i mindre grupper. Mot bakgrund av ambitionen att göra gymnasieskolan till en skola för alla är det nödvändigt att så långt som möjligt tillföra gymnasieskolan erforderliga medel. Med hänvisning härtill tillstyrker utskottet att särskilda ytterligare medel (35 milj. kr.) tillförs anslaget i syfte att återinföra en del av den undervisning som för närvarande inte kommer till stånd till följd av systemet med timreduktioner. Utskottet, som i det följande återkommer till beräkningen av medel under anslaget, föreslår att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 2 och med anledning av motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 4, 1985/86:Ub813 yrkande 13 i denna del och 1985/86:Ub833 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna att en del av timreduktionerna skall avvecklas fr.o.m. budgetåret 1986/87.

*dels* att utskottets hemställan under 48 bort ha följande lydelse:

48. beträffande *systemet med timreduktioner*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 2 och med anledning av motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 4, 1985/86:Ub813 yrkande 13 i denna del och 1985/86:Ub833 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

## 31. Rätten till hemspråksundervisning i gymnasieskolan (punkt 1, mom. 49)



Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 33 som börjar "Riksdagen fattade" och slutar "aktuella yrkandet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att erfarenheterna hittills av hemspråksundervisningen i skolan tyder på att det föreligger behov av en mer rationell organisation av verksamheten.

För barn som kommer till Sverige i tidig ålder eller är födda här bör hemspråksundervisningen koncentreras till förskolan och grundskolans låg- och mellanstadium. För invandrarbarn som kommit till Sverige i senare åldrar får hemspråksundervisningen anpassas efter de individuella behoven. För gymnasiestuderande bör eventuell nödvändig hemspråksundervisning ske i andra former, t.ex. genom studieförbundens cirkelverksamhet eller genom invandrarorganisationernas försorg.

Med hänvisning härtill och mot bakgrund av det ansträngda statsfinansiella läget tillstyrker utskottet yrkande 17 i motion 1985/86:Ub838, vari förordas att rätten till hemspråksundervisning i gymnasieskolan tas bort.

*dels* att utskottets hemställan under 49 bort ha följande lydelse:

49. beträffande *rätten till hemspråksundervisning i gymnasieskolan*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:838 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 32. Visst verksamhetsstöd till Stockholms kommun (punkt 1, mom. 50)

Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 34 som börjar "Specialkurs för" och slutar "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker förslaget i motionen att verksamhetsstödet om 1,6 milj. kr. till Stockholms kommun för yrkesdansarutbildning inte skall utgå fr. o. m. budgetåret 1986/87. Motsvarande medel bör i stället föras över till utrustningsanslaget för gymnasieskolan och där läggas till den resurs som i dag beräknas till verksamhetsstöd för lågfrekventa utbildningar i gymnasieskolan. Vad utskottet har anfört om ifrågavarande verksamhetsstöd till Stockholms kommun bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 15 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 50 bort ha följande lydelse:

50. beträffande *visst verksamhetsstöd till Stockholms kommun*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkande 15 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 33. Anslagsbeloppet under Bidrag till driften av gymnasieskolor (punkt 1, mom. 52)

*Under förutsättning av bifall till reservation 31*

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 35 börjar "Med hänvisning" och slutar "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående förordat ett bibehållet procentuellt bidrag till primärkommunerna och landstingskommunerna, 98% resp. 80%. Vidare har utskottet tillstyrkt förslaget i motion 1985/86:Ub838 att avskaffa rätten till hemspråksundervisning i gymnasieskolan. Med hänvisning härtill och till utskottets ställningstagande i övrigt föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub838 yrkande 18 och med anledning av budgetpropositionen under anslaget anvisar 4484020000 kr. för budgetåret 1986/87, en ökning med 111509000 kr. jämfört med regeringens förslag. Riksdagen bör därjämte avslå motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkande 5 och 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 i motsvarande delar.

*dels* att utskottets hemställan under 52 bort ha följande lydelse:

> 52. beträffande *anslagsbeloppet*
>
> att riksdagen till *Bidrag till driften av gymnasieskolor* med bifall till motion 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del, med anledning av proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkande 5 och 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 i motsvarande delar för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4484020000 kr.

## 34. Anslagsbeloppet under Bidrag till driften av gymnasieskolor (punkt 1, mom. 52)

*Under förutsättning av bifall till reservation 1*

Ylva Annerstedt (fp) och Lennart Alsén (fp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 35 börjar "Med hänvisning" och slutar "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående förordat ett bibehållet procentuellt bidrag till primärkommunerna och landstingskommunerna, 98% resp. 80%. Vidare har utskottet tillstyrkt vad i motion 1985/86:Ub213 har föreslagits om dimensionering av gymnasieskolan. Med hänvisning härtill och till utskottets ställningstaganden i övrigt föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del och med anledning av budgetpropositionen under anslaget anvisar 4517511000 kr. för budgetåret 1986/87, en ökning med 145 milj. kr. jämfört med regeringens förslag. Riksdagen bör därjämte avslå motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 5, 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 i motsvarande delar och 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del.

*dels* att utskottets hemställan under 52 bort ha följande lydelse:

52. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Bidrag till driften av gymnasieskolor* med bifall till motion 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, med anledning av proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub256 yrkande 5, 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 och 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4517511000 kr.

## 35. Anslagsbeloppet under Bidrag till driften av gymnasieskolor (punkt 1, mom. 52)

*Under förutsättning av bifall till reservationerna 2, 29 och 32*

Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 35 börjar "Med hänvisning" och slutar "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående förordat ett bibehållet procentuellt bidrag till primärkommunerna och landstingskommunerna, 98% resp. 80%. Vidare har utskottet tillstyrkt vad i motion 1985/86:Ub813 har förordats om dimensionering av gymnasieskolan, systemet med timreduktioner samt visst verksamhetsstöd till Stockholms kommun. Med hänvisning härtill och till utskottets ställningstaganden i övrigt föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 i motsvarande delar och med anledning av budgetpropositionen anvisar 4649411000 kr., en ökning med 276900000 kr. jämfört med regeringens förslag. Riksdagen bör därjämte avslå motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkande 5 och 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del.

*dels* att utskottets hemställan under 52 bort ha följande lydelse:

52. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Bidrag till driften av gymnasieskolor* med bifall till motion 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 i motsvarande delar, med anledning av proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub256 yrkande 5 och 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4649411000 kr.

## 36. Anslagsbeloppet under Bidrag till driften av gymnasieskolor (punkt 1, mom. 52)

*Under förutsättning av bifall till reservationerna 3 och 30*

Björn Samuelson (vpk) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 35 som börjar "Med hänvisning" och slutar "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående förordat ett bibehållet procentuellt bidrag till primärkommunerna och landstingskommunerna (98% resp. 80%). Vi-

dare har utskottet tillstyrkt vad i motion 1985/86:Ub256 har förordats om dimensionering av gymnasieskolan samt systemet med timreduktioner. Med hänvisning härtill och till utskottets ställningstaganden i övrigt föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 5 och med anledning av budgetpropositionen anvisar 4743511000 kr., en ökning med 243 milj. kr. jämfört med regeringens förslag. Riksdagen bör därjämte avslå motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 i motsvarande delar och 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del.

*dels* att utskottets hemställan under 52 bort ha följande lydelse:

52. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Bidrag till driften av gymnasieskolor* med bifall till motion 1985/86:Ub256 yrkande 5, med anledning av proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub213 yrkande 15 i denna del, 1985/86:Ub813 yrkandena 9, 13 och 15 i motsvarande delar och 1985/86:Ub838 yrkande 18 i denna del för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4743511000 kr.,

## 37. Ram för budgetåret 1986/87 för statsbidragsgrundande årselevplatser vid fristående skolor på gymnasial nivå, m.m. (punkt 4, mom. 1)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Larz Johansson (c), Birger Hagård (m), Lennart Alsén (fp) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 42 som börjar "Av det" och slutar "den delen" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående erinrat om att riksdagen beslutar om den totala ramen årselevplatser för fristående skolor på gymnasial nivå. Det ankommer på regeringen att för varje skola besluta om statsbidrag och därvid förklara fristående skola berättigad till statsbidrag enligt de grunder som riksdagen har beslutat.

Mot bakgrund av vad som anförs i motionen vill utskottet erinra om att det statliga bidraget är elevrelaterat och avser ianspråktagen plats.

Den totala årselevplatsram som riksdagen beslutar bör vara så stor att en reell prövning kan göras av de fristående skolornas ansökningar. Utskottet har erfarit att den av regeringen förslagna ramen rymmer platser som genom regeringsbeslut inte har lagts ut på fristående skolor.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att av regeringen beslutade ramar för nu ifrågavarande skolor bör omfatta hela klasser, så att alla elever i resp. årskurs ryms inom ramen för ifrågavarande skola. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ökad totalram, om behov föreligger.

Vad utskottet har anfört om ram för budgetåret 1986/87 för statsbidragsgrundande årselevplatser vid fristående skolor på gymnasial nivå och elevplatsramar för vissa skolor bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub269 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *ram för budgetåret 1986/87 för statsbidragsgrundande årselevplatser vid fristående skolor på gymnasial nivå, m.m.* att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub269 yrkande 1 och med anledning av proposition 1985/86:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 38. Göteborgs högre samskola och Sigrid Rudebecks gymnasium (punkt 4, mom. 4)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Larz Johansson (c) Birger Hagård (m), Lennart Alsén (fp) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 43 som börjar "Riksdagen avslog" och slutar "utskottet motionerna" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad i motionerna anförs om de två skolorna och värdet av deras verksamhet föreslår utskottet att riksdagen upphäver sitt beslut våren 1984 om statsbidrag till skolorna och nu gör ett uttalande av sådan innebörd att bidrag i fortsättningen tillförsäkras skolorna i huvudsak enligt de bestämmelser som hittills har gällt för dem. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 1985/86:Ub264 och 1985/86:Ub269 yrkande 3.

*dels* att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *Göteborgs högre samskola och Sigrid Rudebecks gymnasium*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub264 och 1985/86:Ub269 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

## 39. Stockholms Tekniska Institut (punkt 4, mom. 5)

Ylva Annerstedt (fp), Larz Johansson (c), Lennart Alsén (fp) och Jan Hyttring (c) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 43 börjar "Utskottet har" och på s. 44 slutar "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner skäl att framhålla STI:s viktiga roll under många år, när det gäller utbildningen av s.k. institutingenjörer. STI:s verksamhet kännetecknas av flexibilitet och stor förmåga att anpassa utbildningen till näringslivets behov.

Vid riksdagens beslut våren 1984 om formerna för ett fortsatt statligt stöd till STI framhölls att man vid en kommunalisering så långt möjligt skulle skapa förutsättningar för att de nuvarande yttre formerna för verksamheten i huvudsak kan bibehållas. Detta bör beaktas vid en beräkning av ett framtida stöd till Stockholms kommun för STI.

Mot bakgrund av de nu pågående överläggningarna och med hänvisning till de farhågor som uttryckts i motion 1985/86:Ub269 bör riksdagen med bifall till yrkande 4 i motionen och med anledning av motion 1985/86:Ub231 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet

tidigare har anfört om formerna för STI:s verksamhet (jfr UbU 1983/84:27 s. 12 f.).

*dels* att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *Stockholms Tekniska Institut*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub269 yrkande 4 och med anledning av motion 1985/86:Ub231 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

## 40. Stockholms Tekniska Institut (punkt 4, mom. 5)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 43 börjar "Utskottet har" och på s. 44 slutar "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med vad som anförs i motion 1985/86:Ub231 framhålla STI:s viktiga roll under många år när det gäller utbildningen av s. k. institutingenjörer. STI:s verksamhet kännetecknas av flexibilitet och stor förmåga att anpassa utbildningen till näringslivets behov. Utskottet ansluter sig till motionärernas uppfattning att ett överförande av STI till ett kommunalt huvudmannaskap innebär risk för att STI förlorar sin profil.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet förslaget i motion 1985/86:Ub231 att riksdagen med ändring av sitt beslut våren 1984 beslutar att statsbidrag till STI skall utgå i nuvarande omfattning även efter budgetåret 1986/87. Formerna för bidragsgivningen och institutets verksamhet bör i huvudsak vara desamma som för närvarande.

Vad utskottet har anfört om STI bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub231 och med anledning av motion 1985/86:Ub269 yrkande 4 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *Stockholms Tekniska Institut*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub231 och med anledning av motion 1985/86:Ub269 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

# Särskilda yttranden

## 1. Gymnasieskolans dimensionering för budgetåren 1987/88 och 1988/89 (punkt 1, mom. 14,15 17 och 18)

Ylva Annerstedt (fp) och Lennart Alsén (fp) anför:

När det gäller dimensioneringen av gymnasieskolan för budgetåren 1987/88 och 1988/89 har vi avstått från att nu precisera våra yrkanden. Bakgrunden är att flera av de förslag till förändringar av gymnasieskolan som nu diskuteras kommer att avgöras under det kommande budgetåret. Utgångspunkten för våra fortsatta överväganden kommer att vara de beräkningar skolöverstyrelsen presenterat.

Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) anför:

Vi vill i sammmanhanget erinra om den till utbildningsutskottets betänkande 1985/86:14 fogade reservationen 5 (c, fp), vari anförs att tiden nu är mogen för att tillsätta en parlamentariskt sammansatt betygsutredning.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1986